

Stichting voor Primair Onderwijs

JAARVERSLAG 2018

Geldrop,

**Besproken met de auditcommissie:
Besproken met de Raad van Toezicht:
Vastgesteld door College van Bestuur:**

**27 mei 2019
27 mei 2019
27 mei 2019**

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord.....	4
2.	Inleiding	6
3.	Bestuursverslag	7
3.1	Algemene informatie.....	7
3.1.1	Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm	7
3.1.2	Samenstelling van College van Bestuur.....	8
3.1.3	Samenstelling van Raad van Toezicht.....	8
3.1.4	Juridische structuur, interne organisatiestructuur en personele bezetting.....	10
3.1.5	Samenwerkingsverbanden	12
3.1.6	Governance code.....	12
3.2	Doelstelling van de organisatie (missie, visie en beleid)	12
3.2.1	Koersplan 2015-2019.....	12
3.3	Ontwikkelingen leerlingaantallen.....	15
3.4	Werkdrukverlagende middelen.....	16
3.5	Onderwijs en ontwikkeling	17
3.5.1	Onderwijs en ontwikkeling	17
3.5.2	Kwaliteit.....	18
3.5.3	Klachten	20
3.6	Personeel en Organisatie.....	22
3.6.1	Personele bezetting	22
3.7	Facilitaire zaken	31
3.7.1	Huisvesting	31
3.7.2	Inkoop- en aanbestedingsbeleid	32
3.7.3	ICT	32
3.8	Financiële informatie.....	33
3.8.1	Exploitatie over 2018.....	33
3.8.2	Balans 31 december 2018	36
3.8.3	Treasurybeleid	39
3.9	Continuïteitsparagraaf.....	40
3.9.1	Gegevensset	40
3.9.2	Overige rapportages	45
3.10	Verslag van de Raad van Toezicht over 2018	50
4.	Jaarrekening	52
4.1	Grondslagen algemeen.....	52

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.2	Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	52
4.3	Grondslagen voor de bepaling van het resultaat	55
4.4	Grondslagen voor het kasstroomoverzicht	56
4.5	Balans per 31 december	57
4.6	Staat van baten en lasten	58
4.7	Kasstroomoverzicht	59
4.8	Toelichting op de balans.....	60
4.8.1	Materiële vaste activa	60
4.8.2	Financiële vaste activa	61
4.8.3	Vorderingen	61
4.8.4	Liquide middelen	62
4.8.5	Eigen vermogen	63
4.8.6	Voorzieningen.....	64
4.8.7	Kortlopende schulden.....	65
4.9	Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen	66
4.10	Gebeurtenissen na balansdatum.....	67
4.11	Voorstel bestemming exploitatiesaldo.....	67
4.12	Overzicht verbonden partijen.....	67
4.13	Toelichting op de staat van baten en lasten.....	68
4.13.1	Rijksbijdragen	68
4.13.2	Overige overheidsbijdragen en –subsidies.....	69
4.13.3	Overige baten	69
4.13.4	Personeelslasten.....	69
4.13.5	Afschrijvingen	71
4.13.6	Huisvestingslasten	71
4.13.7	Overige lasten.....	72
4.13.8	Financiële baten en lasten.....	73
4.13.9	Model G 2018	74
4.13.10	WNT-verantwoording 2018 Eenbes Basisonderwijs	75
4.13.11	Overzicht van de effectenportefeuille.....	78
4.14	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	79
4.15	Ondertekening door bestuurder en toezichthouders	79
5.	Overige gegevens	80
5.1	Statutaire bepaling met betrekking tot de jaarrekening.....	80
5.2	Controleverklaring.....	81

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs.
Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

1. Voorwoord

Het bestuursverslag 2018 bied ik u graag aan.

De route naar leergeluk voor onze kinderen heeft ook in 2018 een prachtige impuls gekregen. Want als kinderen goed in hun vel zitten en gelukkig zijn, is het leren een feest. Dat is dan ook de inzet die u dagelijks van onze professionals mag verwachten.

Meer dan 5.000 leerlingen zijn bij Eenbes opnieuw een stap verder in hun ontwikkeling. Niet alleen de cognitieve ontwikkeling heeft daarbij de aandacht gekregen, de sociale vorming en de persoonsontwikkeling krijgt tenminste evenveel aandacht.

De gemiddelde onderwijsopbrengsten bij Eenbes liggen ook in 2018 weer boven het landelijk gemiddelde. Met trots kunnen we vaststellen dat de leerkrachtvaardigheden van onze professionals op een hoog niveau liggen. Dat heeft er in geresulteerd dat in toenemende mate leerkrachten het beste antwoord hebben op de behoefte van de leerling en goed zien wat het kind nodig heeft. De effecten van ons Projectplan Passend Onderwijs zijn dan ook goed merkbaar.

Zonder leerkracht geen onderwijs. Daarom is ook het werkgeluk van onze professionals een voorwaarde voor instandhouding en groei van goed onderwijs. Daar investeren we veel in.

Zo functioneert ons Expertise Netwerk als verbindende schakel tussen de medewerkers van Eenbes bij het ontwikkelen van hun waardevolle kennis, kunde en vaardigheden en zetten we maximaal in op professionalisering van zittende en nieuwe collega's.

De verbinding met onze opleiders als De Kempel en Fontys is ons dierbaar en leidt tot initiatieven als de Opleidingsschool. Daarin zijn opleider, startend professional en werkgever samen verantwoordelijk voor een stevige bagage in een complexer wordende omgeving.

Opnieuw is in 2018 de vervangerspool verzaaid van 24 naar 31 FTE.

Ondanks deze inzet kampt ook Eenbes geregeld met capaciteitstekorten. We doen er weer alles aan om de leerlingen het onderwijs te bieden waar ze recht op hebben maar soms ontkomen we er niet aan een klas naar huis te sturen. De aandacht voor het leerkrachtentekort vraagt dan ook om blijvende signalen naar onze beleidsmakers in Den Haag. In 2018 hebben Eenbesscholen het stakingsmiddel moeten inzetten om de noodkreet op dit gebied kracht bij te zetten. Het College van Bestuur ondersteunt onvoorwaardelijk de doelen van de staking.

Eenbes is verheugd dat de Minister van Onderwijs middelen heeft vrijgemaakt om de werkdruk te verlichten. Deze middelen zijn op diverse manieren ingezet: van een vakdocent lichamelijke opvoeding tot een onderwijsassistent. Inmiddels is op veel van onze scholen goed merkbaar dat de werkdrukbeleving, soms aanzienlijk, terugloopt.

Maar ook de eigen verantwoordelijkheid om kritisch naar de werkbelasting te kijken gaan we niet uit de weg. Ons project Eenbes Ontregeld heeft er toe geleid dat teams met elkaar in gesprek zijn en blijven over ingesleten patronen van taken en werkzaamheden. Daar waar dat niet voldoende bijdraagt aan de ontwikkeling van leerlingen is er ruimte om los te laten.

Bestuurlijke samenwerking en verbinding met collega-stichtingen in de regio heeft ons verder gebracht. Zo leren we van elkaar op het gebied van personeelsbeleid en Planning en Control en halen we voordelen op door gezamenlijke inkoop.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

In 2018 hebben we moeten vaststellen dat we nog meer kunnen winnen in de verbinding tussen formatie-uitgangspunten en begrotingskaders. Dat levert voor het komend jaar een agenda met leer- en verbeterpunten op.

In de bedrijfsvoering sloten we 2018 af met een exploitatierekening van € 144.000 positief en een aanspraak op de reserves van € 1.829.000, beiden iets gunstiger dan de tussentijds aangepaste begroting (€ 25.000 resp. € 1.906.000; zie 3.8.1 Exploitatie over 2018 voor een nadere toelichting).

Dank voor uw vertrouwen in Eenbes Basisonderwijs.

Wim Klaassen,
College van Bestuur

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs.
Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

2. Inleiding

Het hierbij aangeboden jaarverslag 2018 van Eenbes Basisonderwijs is opgemaakt op basis van de vigerende verslaggevingsvoorschriften zoals gesteld in de Regeling Jaarverslaggeving Richtlijn Jaarverslag Onderwijs.

Door middel van dit jaarverslag wordt door het bevoegd gezag rekenschap en verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en beheer. Het jaarverslag 2018 omvat zowel de gegevens van het bestuurscentrum als de zesentwintig onder de stichting ressorterende scholen, alsmede de gegevens van het Expertise Netwerk inclusief Vervangerspool.

Dit jaarverslag bestaat uit het bestuursverslag, de jaarrekening en de overige gegevens.

Het bestuursverslag heeft de navolgende opbouw:

In de eerste paragraaf wordt algemene informatie over de organisatie gegeven.

In paragraaf 3.2 wordt ingegaan op het Koersplan (missie, visie en beleid) met een nadere toelichting op de invulling van dit beleid. Paragraaf 3.3 omvat de ontwikkeling van leerlingaantallen. In paragraaf 3.4 is de toelichting op de inzet van de werkdrukverlagende middelen opgenomen. In de paragrafen 3.5 t/m 3.8 geven elk van de expertises zoals gedefinieerd binnen onze interne overlegstructuur: onderwijs en ontwikkeling, personeel en organisatie, facilitaire zaken en financiën, een toelichting.

In paragraaf 3.9 wordt aandacht gegeven aan de continuïteitsparagraaf, zoals door de rapportagerichtlijnen vereist is.

In paragraaf 3.10 doet de Raad van Toezicht verslag over zijn handelen en van de resultaten die dat handelen heeft opgeleverd.

De jaarrekening bevat de balans per 31 december 2018, de staat van baten en lasten over 2018, het kasstroomoverzicht over 2018, de toelichting hierop, alsmede enkele verplichte bijlagen.

De overige gegevens bevatten de statutaire bepalingen en de controleverklaring.

Middels het jaarverslag legt het bevoegd gezag van Eenbes Basisonderwijs op een transparante manier verantwoording af, niet alleen aan de subsidiegever, het Ministerie van OCW, maar ook aan alle belanghebbenden. Als belanghebbenden worden in ieder geval beschouwd de Raad van Toezicht, de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad, de medewerkers van Eenbes Basisonderwijs, de ouders van onze leerlingen en de Inspectie van het Onderwijs. Het jaarverslag is dus zeker ook voor hen bedoeld.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3. Bestuursverslag

3.1 Algemene informatie

3.1.1 Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm

De Eenbes, stichting voor Katholiek, Protestants-christelijk en Interconfessioneel primair onderwijs (hierna te noemen: Eenbes Basisonderwijs) is gevestigd te Geldrop aan Nieuwendijk 49C, postcode 5664 HB. De stichting is opgericht voor onbepaalde tijd en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41093053.

Meer informatie over de stichting is te vinden op de website <http://www.eenbes.nl/>. Op de website treft u ook informatie aan over de onder de stichting ressorterende scholen. Het bestuurscentrum is per e-mail te bereiken onder bestuurssecretariaat@eenbes.nl.

Eenbes Basisonderwijs beheert vijftientig scholen voor primair onderwijs en één school voor speciaal basisonderwijs in de gemeenten Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Laarbeek en Nuenen. In dit verslagjaar zijn de Mariabasisschool en De Sprankel gefuseerd en verder gegaan onder de naam Dé Sprankel. In onderstaande tabel zijn de Eenbes Basisonderwijs scholen, gerangschikt op brinnummer, weergegeven.

Eenbes Basisonderwijs scholen per 31 december 2018		
Brin	Naam	Gemeente
03PP	Bernadette	Laarbeek
03SK	De Branding	Geldrop
04JV	St. Jozef	Geldrop
05GU	't Vijfblad	Geldrop
06HL	De Wentelwiek	Nuenen
06LC	De Vlinder	Geldrop
06WD	Dé Sprankel	Laarbeek
07NU	De Heindert	Laarbeek
07PW	't Klokhuis	Geldrop
08KX	Heuvelrijk	Nuenen
08WZ	Brukelum	Laarbeek
08XS	Dommeldal	Geldrop
08ZG	't Otterke	Laarbeek
08ZW	Merlebos	Heeze
09KL	St. Jozef	Nuenen
09XA	De Parel	Heeze
10PE	De Raagten	Laarbeek
10PM	Dirk Hezius	Heeze
10WU	De Dassenburcht	Nuenen
11EF	De Muldershof	Laarbeek
11KM	Insp. Crijns	Nuenen
11XU	Puur Sang (locatie St. Lucia)	Mierlo

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Eenbes Basisonderwijs scholen per 31 december 2018		
Brin	Naam	Gemeente
12FO	De Nieuwe Linde	Nuenen
12HB	De Kersentuin	Mierlo
12XD	Puur Sang (locatie Loeswijk)	Mierlo
05GT	Van der Putt (SBO)	Geldrop

3.1.2 Samenstelling van College van Bestuur

Eenbes Basisonderwijs wordt geleid door het éénhoofdige College van Bestuur (CvB). Het CvB had in 2017 de navolgende samenstelling:

Naam	Functie	Vanaf	Tot
De heer drs. W.C.F. Klaassen	College van Bestuur	25-8-2014	

De heer drs. W.C.F. Klaassen heeft de volgende nevenfuncties:

- Lid Bestuur -KNHM (Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij) Afdeling Noord-Brabant
- Lid Raad van Toezicht Stichting Vilente
- Lid Raad van Advies Maastrandcollege Oss
- Lid Raad van Advies Augustinianum Eindhoven
- Lid Raad van Advies voor het Schoolleidersregister PO

3.1.3 Samenstelling van Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) controleert onder andere het functioneren van het CvB. De RvT bestaat uit vijf personen. De samenstelling is als volgt:

Naam	Functie	Vanaf	Tot
De heer drs. S. Rouwhorst	Voorzitter	1-2-2015	1-2-2024
Mevrouw drs. H.P.A.M. Geven	Lid	1-5-2016	1-5-2025
Mevrouw mr. P.E.M. de Langen-Loeffen	Lid	1-1-2017	1-1-2026
De heer drs. J. Rijkers	Lid	1-1-2017	1-1-2026
De heer drs. R. Mathijssen	Lid	1-3-2017	1-3-2026

De maximale zittingstermijnen zijn opgenomen. Statutair worden de leden van de Raad van Toezicht benoemd voor de tijd van drie jaar. Aftredenden zijn maximaal twee maal herbenoembaar.

Functies en nevenfuncties leden Raad van Toezicht

De heer drs. S. Rouwhorst:

Functie:

- Relatiemanager Publieke Sector en Gezondheidszorg Regio Zuid-Oost Nederland bij Rabobank Corporate Clients Nederland

Andere nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen Synchroon Zorggroep

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Mevrouw drs. H.P.A.M. Geven:

Functie:

- DGA, strategisch marketing-communicatieadvies en implementatie (middel)grote bedrijven bij Groep 5700 BV
- Zelfstandig ondernemer communicatieadviesbureau bij Geven Communicatie BV

Andere nevenfuncties:

- Extern examiner voor Examencommissie Marketing- en Communicatieopleidingen bij Fontys Hogeschool Eindhoven.

Mevrouw mr. P.E.M. de Langen – Loeffen:

Functie:

- Juridisch Expert HRM/Arbeidsvoorwaarden bij IJK B.V.

Andere nevenfuncties

- Lid oudercommissie van Het Avontuur Kinderopvang

De heer drs. J. Rijkers:

Functie:

- Zelfstandig onderwijskundige

Andere nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Conrisq Groep
- Voorzitter Vlaams-Nederlandse Taalraad

De heer drs. R. Mathijssen:

Functie:

- Zelfstandig organisatieadviseur en eigenaar van Ness Organisatieadvies
- Geen andere nevenfuncties.

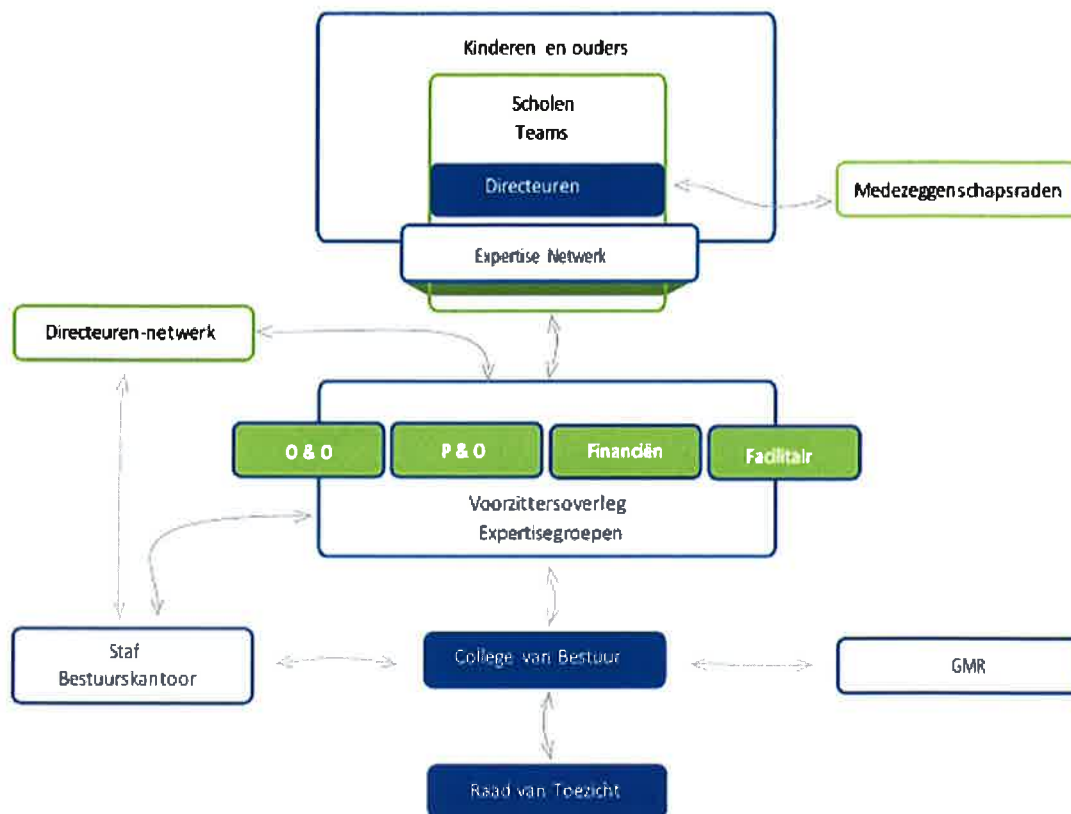
Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs.
Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.1.4 Juridische structuur, interne organisatiestructuur en personele bezetting

Juridische - en interne organisatiestructuur

De interne organisatiestructuur van Eenbes Basisonderwijs is in onderstaand organogram weergegeven.

Raad van Toezicht (RvT)

De Raad van Toezicht benoemt het College van Bestuur (CvB), treedt op als werkgever van het CvB, heeft onder andere als taak het goedkeuren van enkele belangrijke documenten, zoals de begroting en het jaarverslag (inclusief de jaarrekening) en opereert als adviseur en sparring-partner voor het CvB. De RvT zal het CvB gevraagd en ongevraagd van advies dienen over zaken die voor Eenbes Basisonderwijs van belang zijn. De verhoudingen tussen RvT en CvB zijn vastgelegd in de 'Regeling voor bestuur en toezicht'.

Statutair is vastgelegd dat de toezichthouder geheel onafhankelijk is. Geen van de leden heeft een zakelijke of personele binding met Eenbes Basisonderwijs, de samenstelling is complementair en vertegenwoordigt de diverse aandachtsgebieden van Eenbes Basisonderwijs. Toezichthouders kunnen maximaal driemaal voor een periode van drie jaar herbenoemd worden. Er is een rooster van aftreden opgesteld, waarin is vastgelegd dat de leden over de jaren heen gefaseerd aftreden. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden een jaarlijkse vergoeding. Vanaf 2011 vindt honorering plaats op basis van de richtlijnen van de VTOI (Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen). Jaarlijks wordt deze beloning tevens getoetst aan de regelgeving ingevolge de WNT (Wet normering Topinkomens).

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

College van Bestuur (CvB)

De dagelijkse leiding van Eenbes Basisonderwijs berust bij het CvB. Het CvB is verantwoordelijk voor het functioneren van de stichting, haar bevoegdheden liggen vast in de statuten. Het CvB bestaat uit één persoon en is verantwoordelijk voor de dagelijkse besturing, het strategisch beleid van de stichting en legt daar periodiek verantwoording over af aan de RvT.

Schooldirecteuren

De directeuren van de scholen zijn integraal schoolleider. Zij worden ondersteund door leden van het managementteam van de school. Hun kerntaken liggen op het terrein van onderwijsverzorging en aansturing van de teamleden. Daarnaast zijn de schooldirecteuren verantwoordelijk voor personeel en organisatie, financiën en facilitaire zaken op schoolniveau. Het CvB coördineert en faciliteert de schoolleiding bij de aansturing van de scholen en de implementatie van onderwijsvernieuwingen.

Stafmedewerkers

Specialisten op het gebied van financiën, huisvesting, personeel, kwaliteitszorg, secretariaat en ICT vormen de staf die het CvB en de schoolleiders ondersteunt. Vanuit de staf wordt de vakinhoudelijke expertise ingebracht. De stafhoofden vergaderen elke twee weken met de bestuurder. De werkzaamheden van het CvB en de staf worden verricht vanuit het kantoor aan de Nieuwendijk in Geldrop.

Expertisegroepen

Eind 2014/begin 2015 is een nieuwe overlegstructuur gerealiseerd. Alle directeuren zijn op eigen aangeven ondergebracht in expertisegroepen, te weten: Onderwijs en ontwikkeling, Personeel en Organisatie, Facilitaire zaken en Financiën. De expertisegroepen bereiden besluitvorming voor namens alle directeuren op thema's, die de stichting aangaan. De voorzitters van deze expertisegroepen vergaderen elke vier weken met de bestuurder. Formele besluitvorming blijft voorbehouden aan de bestuurder. Ca. 5 keer of vaker indien nodig komen directeuren en staf bijeen voor het uitwisselen van kennis en ontwikkelingen in het Directeuren-netwerk. De agenda wordt bepaald door de voorzitters van de expertisegroepen.

Medezeggenschapsraad (MR)

De MR is het overlegorgaan tussen de schoolleiding, de ouders (of verzorgers) van de leerlingen en de medewerkers van de school. De wet verplicht elke school een MR op te richten en in stand te houden. De MR van elke basisschool bestaat uit twee geledingen: vertegenwoordigers van de ouders en vertegenwoordigers van het (onderwijzend en niet-onderwijzend) personeel. In het medezeggenschapsstatuut wordt onder andere beschreven over welke bevoegdheden de MR beschikt. Deze bevoegdheden zijn verder uitgewerkt in het reglement van de MR. Naast een algemeen initiatiefrecht heeft de MR ook advies- en instemmingsrecht bij specifieke onderwerpen.

Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR)

Eenbes Basisonderwijs kent naast de MR een GMR. In deze GMR zitten personeelsleden en ouders van de aangesloten scholen. De GMR behandelt alleen zaken die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle aangesloten scholen. Als een stichting meerdere basisscholen in stand houdt, is de instelling van een GMR verplicht. De bevoegdheden van de GMR zijn eveneens beschreven in het medezeggenschapsstatuut en verder uitgewerkt in het reglement van de GMR. Er is ook hier sprake van zowel een algemeen initiatiefrecht, als advies- en instemmingsrecht bij specifieke onderwerpen.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Het medezeggenschapsstatuut regelt verder nog een drietal zaken. In de eerste plaats is in het statuut vastgelegd hoe en wanneer door het schoolbestuur aan de medezeggenschapsorganen de informatie moet worden verstrekt die nodig is voor het uitoefenen van medezeggenschap. Daarnaast is in het statuut geregeld op welke wijze de medezeggenschapsorganen elkaar en hun achterbannen informatie verstrekken over hun activiteiten. Tot slot is in het statuut geregeld welke afspraken zijn gemaakt tussen bevoegd gezag en (G)MR over de toekenning van faciliteiten aan de leden van de GMR en de MR-en. Verder wordt verwezen naar de website van Eenbes Basisonderwijs waarin de diverse regelingen en het statuut zijn opgenomen.

3.1.5 Samenwerkingsverbanden

Eenbes Basisonderwijs is lid van het samenwerkingsverband passend onderwijs PO Helmond-Peelland 3008 waar de activiteiten in het kader van Passend Onderwijs zijn ondergebracht.

3.1.6 Governance code

Eenbes Basisonderwijs hanteert als grondslag: Wet Goed Onderwijs en Goed Bestuur PO/VO. Dit impliceert dat de RvT het jaarverslag goedkeurt en jaarlijks verantwoording aflegt in het jaarverslag over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden. Hiervoor wordt verder verwezen naar paragraaf 3.10.

3.2 Doelstelling van de organisatie (missie, visie en beleid)

3.2.1 Koersplan 2015-2019

Vanaf november 2014 hebben medewerkers uit de hele organisatie gewerkt aan het Koersplan voor de Eenbes voor de periode 2015-2019: een reisgids die aangeeft welke richting we ingaan met ons onderwijs, onze medewerkers en de bedrijfsvoering.

Missie: kansrijk invoegen

Onze missie vanuit het Koersplan is uitstekend onderwijs te verzorgen aan leerlingen van 4 tot en met 12 jaar, waardoor zij moeiteloos en **kansrijk** kunnen **invoegen** op één van onze scholen, en later in de maatschappij van de toekomst.

Wat is dat uitstekende onderwijs? Eenbes Basisonderwijs stelt zich als doel om aan alle kinderen optimale onderwijskwaliteit te bieden met veel aandacht voor ieders talentontwikkeling van kinderen én van leerkrachten en schoolleiders. De start is op een plek binnen één van onze scholen. De scholen hebben een optimale ondersteuningsstructuur en signaleren preventief extra ondersteuningsbehoefte van leerlingen. Zij werken met elkaar samen om kinderen een passende plek te kunnen bieden. Binnen deze samenwerking is betrokkenheid het kernbegrip. Betrokkenheid om in gezamenlijkheid, gebruikmakend van elkaars expertise, aan elk kind, zo thuisnabij mogelijk, een passende plaats te bieden. Eenbes Basisonderwijs werkt doel- en resultaatgericht en staat voor een gegarandeerde kwaliteit van ondersteuning voor elke leerling. Ouders worden hierbij gezien als educatieve partner. Alle Eenbesscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief, resultaatgericht en eigentijds onderwijs en maken gefundeerde keuzes voor onderwijsvernieuwing. Ons Expertise Netwerk stimuleert nieuwe projecten en zorgt ervoor dat scholen hun kennis met elkaar delen. Zo blijven we leren, net als onze kinderen.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Visie

Onze visie is vastgelegd in ons Koersplan 2015-2019 en is bindend voor ons allemaal: als Eenbes Basisonderwijs maken we keuzes over de richting. Omdat een organisatie zonder begrenzing stuurloos is, presenteren we 5 bindende kaders die de speelruimte aangeven van scholen, directies en teams. Deze zijn gedefinieerd door het College van Bestuur:

1. Eenbes Basisonderwijs garandeert een respectvolle, veilige werk- en leeromgeving.
2. Iedere school is in 2020 onderdeel van een kindcentrum.
3. Iedere school heeft ten minste het basisarrangement.
4. Al onze medewerkers hebben eigentijdse vaardigheden en zijn breed inzetbaar. Zij nemen deel aan relevante in- en externe netwerken.
5. Iedere school heeft een sluitende begroting.

Tevens doet Eenbes Basisonderwijs 5 beloften die gelden voor alle scholen en formuleert iedere school 5 school-eigen beloften. Zo geven we invulling aan onze verbondenheid én autonomie. De 5 beloften voor alle Eenbesscholen zijn:

1. Jij kunt bij ons leren op de manier die bij jou past.
2. We helpen jou te ontdekken waar je goed in bent.
3. Wij zijn trots op jou.
4. Jij leert bij ons wat je nodig hebt, voor nu én voor jouw toekomst.
5. Bij ons op school kun je veilig spelen, leren en werken.

Het personeel is de krachtbron

Eenbes Basisonderwijs bevordert pluriformiteit van de scholen. Als werkgever faciliteren we medewerkers en stimuleren we hun continue ontwikkeling. Door de professionaliteit te versterken, leren medewerkers van elkaar en leren de scholen van elkaar. Eenbes Basisonderwijs heeft daartoe een Expertise Netwerk ingericht. Professionalisering, deskundigheidsbevordering en duurzame inzetbaarheid zijn daarmee speerpunten van beleid, die ook in de nieuwe CAO Primair Onderwijs worden onderstreept.

Wij zijn transparant, betrokken en gaan in dialoog met de omgeving

Eenbes Basisonderwijs scholen doen wat ze zeggen en zeggen wat ze doen. De scholen zijn transparant en duidelijk over hun ambities en resultaten. Eenbes Basisonderwijs ziet ouders als partner in de vorming van de leerlingen. We hechten veel waarde aan de betrokkenheid van ouders en een goede communicatie. De structuur van onze organisatie is overzichtelijk en kent korte lijnen. We gaan in dialoog met onze omgeving en samenwerkingspartners, zodat we samen de beste situatie creëren voor opgroeiende kinderen.

Toelatingsbeleid

In beginsel worden alle leerlingen die op een Eenbesschool worden aangemeld toegelaten op voorwaarde dat de ouders of wettelijk vertegenwoordigers onze doelstellingen, regels en afspraken respecteren. Voor de Van der Puttschool gelden daarnaast nog andere toelatingscriteria vanwege de status van 'speciaal basisonderwijs' van deze school. Nadere informatie is te vinden op de website van de Van der Puttschool (www.bvdputt.nl).

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Tussenstand Koersplan

Medio 2017 is informatie verzameld om te komen tot een evaluatie van de voortgang van het Koersplan, waarbij tevens is gekeken naar onze sterktes/zwaktes en kansen/bedreigingen.

De conclusies verwoord als de reis die we in 2015 zijn gestart met “ons Loesje”, om haar kansrijk te laten invoegen in de maatschappij:

- Het reisgenootschap van Eenbes Basisonderwijs kan oprecht trots zijn op de inhoud van de rugzak die gaandeweg de reis gevuld is.
- Wel mogen we met grotere regelmaat aanleggen om beter te reflecteren en luisteren naar alle reisgenoten.
- Bij positieve constateringingen mogen we onszelf en anderen vaker complimenteren en deze successen vieren.
- Verbinding maken met andere reisgenoten heeft ons deskundigere bemanningsleden gemaakt. De wind mag ons dan ook in de toekomst op andere aanlegplaatsen brengen om de kansen we op onze reis tegenkomen, nog meer te benutten.
- We hoeven niet met alle winden mee te varen, we maken autonome keuzes die het best passen bij onze talenten en mogelijkheden. Veilige reisomstandigheden blijven hierbij het uitgangspunt.

Voor overige informatie verwijzen wij naar de website van Eenbes Basisonderwijs, waarin de doelstelling en het Koersplan verder zijn uitgewerkt.

Vorbereidingen voor het nieuwe koersplan 2020-2024

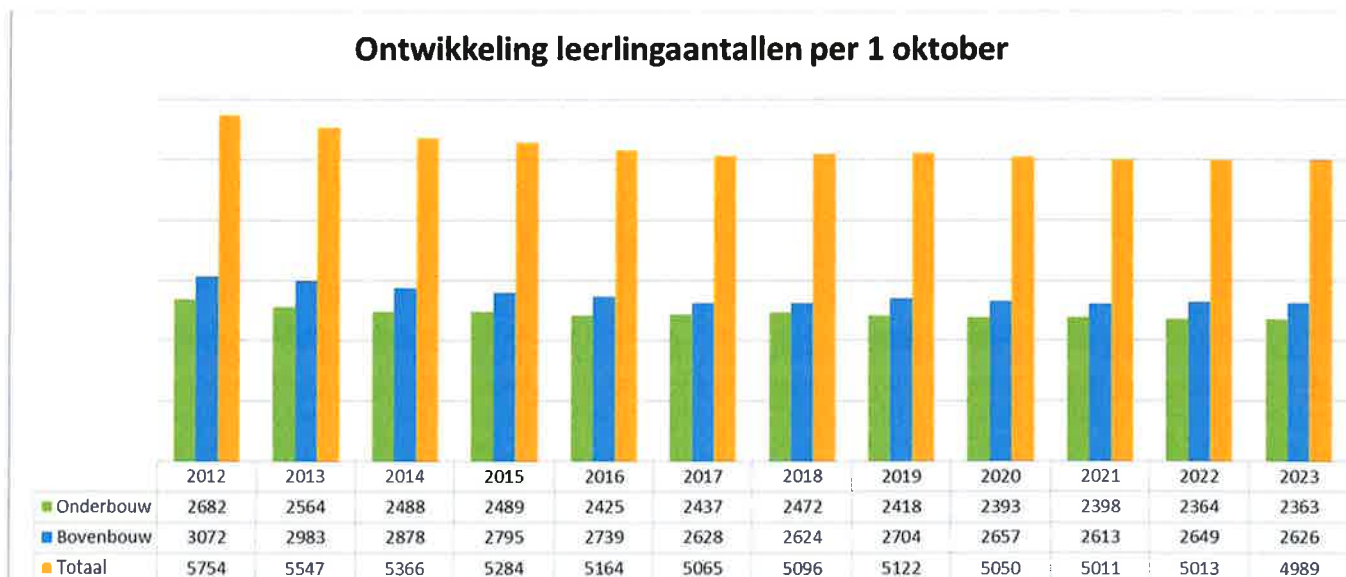
Ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag wordt druk gewerkt aan het nieuwe koersplan. Diverse gremia zijn inmiddels geraadpleegd en ook de directeuren hebben tijdens een tweedaagse bijeenkomst volop aandacht besteed aan het opstellen van een gedragen plan waarmee Eenbes Basisonderwijs de komende jaren haar reis kan voortzetten. Het zal geen totaal andere bestemming worden maar de kennis en ervaringen worden ingebracht om onze kinderen te blijven voorzien van kwalitatief goed passend onderwijs.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.3 Ontwikkelingen leerlingaantallen

De leerlingaantallen vormen de belangrijkste basis voor de financiering van onze activiteiten en daarmee ook onze begroting. De meest recente inschatting van de ontwikkeling van de leerlingaantallen is gebeurd door de schoolleiding voor de begroting 2019. Onderstaande grafiek geeft het verloop van de leerlingaantallen voor onze scholen.

De procentuele ontwikkeling is als volgt:

Teldatum 1 oktober	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal leerlingen	5754	5547	5366	5284	5164	5065	5096	5122	5050	5011	5013	4989
Mutatie		-3,6%	-3,3%	-1,5%	-2,3%	-1,9%	0,6%	0,5%	-1,4%	-0,8%	-0,7%	-0,4%

Aan vorenstaande informatie verbinden wij de navolgende conclusies:

- De daling van het aantal leerlingen zet op langere termijn door, maar minder ingrijpend dan voorheen aangenomen. Ten tijde van de samenstelling van dit bestuursverslag wordt met de scholen de formatie voor het schooljaar 2019/2020 besproken waarbij de verwachtingen van het aantal leerlingen per 1 oktober 2019 nader geraamd wordt op 5108 (begroting 2019: 5122).
- Het blijft moeilijk een goede inschatting te maken van de ontwikkeling van de leerlingaantallen, zeker voor wat betreft de langere termijn.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.4 Werkdrukverlagende middelen

In 2018 heeft de minister voor Basis en Voortgezet Onderwijs en Media besloten tot de inzet van extra middelen voor de verlaging van de werkdruk. De hoogte van het budget per school wordt vastgesteld op basis van het aantal leerlingen op 1 oktober voorafgaand aan het schooljaar. Voor schooljaar 2018/2019 wordt dus gekeken naar het leerlingaantal per 1 oktober 2017 en het bedrag per leerling vastgesteld op €155,55. Deze extra middelen zijn structureel en worden verstrekt via het budget voor personeels- en arbeidsmarktbeleid.

Door de minister is expliciet gevraagd in dit bestuursverslag verantwoording af te leggen over het gevolgde proces en over de globale besteding van deze extra middelen. Daarnaast is gevraagd of nog sprake is van niet-financiële maatregelen.

Voor wat betreft het proces is, zoals ook duidelijk was voorgeschreven, sprake van een inbreng van het schoolteam met goedkeuring van de PMR.

Qua inzet van middelen het volgende.

Uitgaande van een leerlingaantal van 5065 leerlingen per 1 oktober 2017 betekent deze maatregel voor het kalenderjaar 2018 een besteedbaar bedrag van € 328.275 (over 5 maanden). In het kalenderjaar 2018 is € 256.726 besteed. Aan een deel is nog geen invulling gegeven omdat een specifieke personele invulling nog niet mogelijk is, de besluitvorming pas later heeft plaatsgevonden dan wel uit voorzichtigheid in de aanloopfase nog niet het volledige bedrag is besteed.

Bestedingscategorie	Besteed bedrag 2018	Toelichting
Personeel	€ 256.726	inclusief inleen
Materieel		
Professionalisering		
Overig		
Totaal	€ 256.726	

De personele besteding betreft deels eigen personeel (€ 182.696) en inleen van personeel (€ 74.030). Het eigen personeel betreft met name inzet van onderwijsassistenten (€ 78.742; ter ondersteuning van de leerkrachten), uitbreiding van werktijdfactor van leerkrachten (€ 54.916) alsmede inzet van leerkrachtondersteuner en administratieve medewerker (inzet als event manager). De inleen van personeel betreft met name gymdocenten (€ 51.894). Daarnaast inzet voor extra begeleiding, creatieve technieken en robotica.

Samengevat zien we op dit moment nog veel traditionele oplossingen in de vorm van extra handen in de klas dan wel "uitbesteden" aan specialisten.

Als we het hebben over niet-financiële maatregelen dan ligt daar wel een uitdaging. De sleutel ligt ons inziens ook heel sterk bij het anders organiseren van ons onderwijs. We kunnen niet handen erbij blijven halen maar moeten slimmer organiseren. Het grote omdenken moet nog verder vorm krijgen. Onderdeel hiervan is Eenbes breed het project "Eenbes ontregeld" in gang gezet. Met dit project beogen wij zelf stappen te zetten in het verminderen van de werkdruk door kritisch te kijken hoe we ons werk doen en of dit handiger en efficiënter kan.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.5 Onderwijs en ontwikkeling

3.5.1 Onderwijs en ontwikkeling

In 2018 is een aantal ontwikkelingen opgepakt:

- Het Expertise Netwerk, gestart op 19-11-2015, heeft op de zelfstandige locatie in Mierlo een eigen trainingsfaciliteit ingericht.
- Koersen op kwaliteit: de implementatie van de audits is afgerond, inmiddels zijn 15 audits uitgevoerd. De eerste stappen zijn gezet om zonder de externe begeleiding door Anneke van de Linde en Inge van de Ven de audits voort te zetten.
- Kwaliteitszorg: de kwaliteitsrapportage en -gesprek tussen directeur en CvB is door een pilotgroep opgepakt, de implementatie hiervan start in het schooljaar 2019-2020.
- Op weg naar een kansrijke toekomst: het IKC-VVE-plan van Eenbes Basisonderwijs en haar partners in de kinderopvang voor Geldrop-Mierlo is in samenwerking met de aangesloten kinderopvangorganisaties en de gemeente doorontwikkeld: daarmee wordt aan onze scholen ruimte geboden om hun IKC-ontwikkeling verder vorm te geven.
- Vanuit de Notitie ICT-ontwikkelingen bij Eenbes zijn 2 knelpunten opgepakt:
 1. Eenbes beschikt over 8 meerschoolse, onderwijskundige i-coaches, die een kennisgroep vormen en Eenbesscholen naar vraag adviseren bij hun ICT-ontwikkeling voor de kinderen,
 2. De nieuwe netwerkbeheerder voor Eenbes, Actacom, biedt in de cloud een veilige ICT-omgeving voor alle medewerkers en de kinderen.
- Het Eenbes AVG Privacy beleidsplan is goedgekeurd en gecommuniceerd.
- Het Eenbes Veiligheidsplan is goedgekeurd en gecommuniceerd.
- Het projectplan Passend Onderwijs is in alle gemeentelijke kernen geïmplementeerd en heeft geleid tot:
 - 50% minder individuele arrangementen,
 - 50% minder TLV's t.b.v. het speciaal basisonderwijs door Eenbesscholen,
 - Afname van klachten en crisissen m.b.t. de ondersteuning aan kinderen.

Omdat andere stichtingen meer kinderen verwijzen en omdat onze SBO-school een onder-instroom heeft vanuit het MKD leidt dit niet tot een lager leerlingaantal op onze SBO-school.

- Het aanvankelijk lees-ondersteuningsprogramma Bouw! is geïmplementeerd. Het lees-ondersteuningsprogramma Kurzweil is internet-geschikt gemaakt en geïmplementeerd.
- N.a.v. het kwaliteitsonderzoek 2017 is i.s.m. de GMR de vragenlijst m.b.t. het werkklimaat bij Eenbes verder geanalyseerd en aangevuld d.m.v. rondetafelgesprekken met medewerkers. Deze gesprekken hebben geleid tot een "Actiematrix Werkklimaat" met acties voor bestuur, directeuren en schoolteams.
- Het projectplan Eenbes Ontregeld, voor de vermindering van de werkdruk van onze medewerkers met behoud van de kwaliteit van ons onderwijs, heeft 3 acties opgeleverd:
 1. Onderzoek naar ruimte in regels en verslaglegging in een document dat op 11-10-2018 met de directeuren op Directeuren Netwerk gedeeld is,
 2. Een Challenge van 01-11-18 tot 01-03-19: 16 mailings om de teams te betrekken en een cultuurverandering te initiëren en uitwisseling van ideeën te stimuleren,
 3. Een met teksten bedrukte placemat, stickers en Merci als bedankje voor de inbreng met een oproep tot voortzetten van ontregelen.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Op de planning staat:

- Het Eenbes Kwaliteitszorg beleidsplan, afgestemd op het nieuwe toezichtskader 2017 van de inspectie, ter informatie naar de GMR en implementatie in schooljaar 2019-2020.
- Het IKC-VVE-plan van Eenbes Basisonderwijs en haar partners in de kinderopvang voor Geldrop-Mierlo doorontwikkelen naar een (I)KC-raamwerk met kaders voor alle Eenbesscholen.

3.5.2 Kwaliteit

Alle scholen van Eenbes Basisonderwijs hebben tenminste een basisarrangement.

In het onderstaande overzicht zijn de scores van de eindtoetsen van 2010 t/m 2018 opgenomen per school en vergeleken met het landelijk gemiddelde. Sinds 2012 stijgt het Eenbes-gemiddelde gestaag van 534,4 naar 537,8 (ruim boven het landelijk gemiddelde van 534,9).

Eenbes eindtoetsen 2010-2018		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018			
Brincode	Naam	ongecorr	ongecorr	ongecorr	ongecorr	ongecorr	ongecorr	ongecorr	ongecorr	ongecorr	deeln lln	gew lln	aanvr lln
03SK	Branding	532,7	536,6	530,8	533,1	534,2	R8 - 201	R8 201,1	R8 208,4	R8 189,9	28	21%	-1
08XS	Dommeldal	535,1	534,6	531,9	534,0	533,1	530,2	535,7	530,4	R8 207,1	30	5%	-1
04JV	Jozef Geldrop	537,6	536,7	536,3	538,3	538,8	536,6	537,8	536,5	R8 211,4	55	2%	
07PW	Klokhuis	531,9	534,4	532,3	534,1	536,9	538,5	536,4	536,5	537,7	26	6%	
05GU	Vijfblad	536,1	536,0	536,1	532,3	539,7	531,5	538,4	533,3	540,9	25	19%	
06LC	Vlinder	537,3	535,5	526,7	531,5	527,1	533,3	529,6	535,9	537,3	14	23%	
09XA	Parel	536,9	534,3	536,9	539,2	536,2	536,6	534,9	540,6	543,8	12	6%	
10PM	Dirk Hezius	534,7	534,8	534,9	537,7	537,8	538,8	534,1	538,8	537,9	20	3%	
08ZW	Merlebos	533,4	534,3	537,1	533,9	534,7	535,5	539,2	538,7	536,8	30	3%	-1
12HB	Kersentuin	535,9	537,6	537,7	534,8	538	537,1	529,1	540,3	535,1	22	2%	-1
12XD	Puur Sang Loeswijk	535,2	536,0	535,6	533,9	537,1	534,8	537,5	534,1	536,3	25	8%	-1
11XU	Puur Sang Lucia	532,9	534,5	533,6	535,6	536,5	533,1	537,1	536,2	539,1	18	2%	-1
08KX	Heuvelrijk	537,9	536,6	532,7	539,5	539,8	539	R8 209,6	R8 211,7	R8 207,1	22	7%	
06HL	Wentelwiek	537,5	536,7	538,2	535,3	538,8	536,7	537,9	535,5	537,5	23	9%	
10WU	Dassenburcht	535,8	537,3	537,4	538,6	538,1	IEP - 86	IEP 71,4	IEP 84,0	IEP 82,6	34	1%	-3
11KM	Insp. Crijnsschool	534,3	537,0	539,1	537,1	539,1	541,9	537,9	532,6	536,3	28	3%	-2
12FO	Nieuwe Linde	538,0	538,2	532,4	537,5	538,9	540,9	538,8	535,8	543,3	23	10%	
09KL	Jozef Nuenen	535,0	534,3	524,5	527,1	528,1	531,4	535,5	R8 204,7	R8 209,3	6	2%	
03PP	Bernadetteschool	535,7	533,1	533,6	541,4	539,4	540	537,1	539,2	538,2	26	5%	
08WZ	Brukelum	536,6	533,0	534,3	533,1	534,6	536	536,1	535,5	533,4	21	1%	
07NU	Heindert	536,3	528,9	535,9	538,7	538,8	540,3	541,7	536,6	535,4	18	4%	
06WD	Sprankel	532,6	534,5	534,1	530,8	532,3	536,9	536,5	537,8	536,3	36	3%	
08QV	Mariaschool	533,1	533,6	529,1	529,9	535,3	532,7	532,3	537,3				
11EF	Muldershof	533,8	533,8	534,1	534,1	534,9	R8 - 207	R8 207,2	R8 205,5	R8 211,0	27	5%	
08ZG	Otterke	533,8	534,1	536,8	533,7	535,3	535,6	IEP 79,2	IEP 80,7	IEP 75,3	28	8%	-2
10PE	Raagten	534,2	533,7	535,3	534,8	535,3	532,4	537,1	538,2	536,4	27	15%	-2
	Gemiddelden	535,2	535,1	534,4	534,9	536,2	536,5	536,8	537	537,8	624	7%	-15
	Landelijk gem.	535,2	535,2	535,1	534,7	534,4	534,8	534,5	535,1	534,9			

De groen gemarkeerde scores bevinden zich boven de bovengrenswaarde. De rood gemarkeerde scores bevinden zich beneden de ondergrenswaarde.

Eenbes monitort de drie scholen die onder de ondergrenswaarde gescoord hebben. De betreffende scholen hebben n.a.v. de score hun onderwijs geëvalueerd en passende acties ondernomen.

Audits en Eenbes auditkader

Door middel van de audits brengt Eenbes Basisonderwijs vanaf de werkvloer de kwaliteit in beeld. De audits worden op basis van het Eenbes auditkader uitgevoerd. Eenbes beschikt daartoe over twee oudercommissies, samengesteld uit 5 opgeleide directeuren, 2 projectmedewerkers kwaliteitszorg en

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

drie externe auditors vanuit andere primair onderwijs-besturen. De audit-cyclus is vierjaarlijks en beoogt de kwaliteit van het onderwijs bij Eenbes in beeld te brengen en het eigenaarschap m.b.t. kwaliteit binnen Eenbes verder te vergroten. De pilot-audits zijn uitgevoerd en geëvalueerd. De reguliere audits zijn gestart. Inmiddels zijn 15 audits uitgevoerd. Op basis van een audit maakt de school een actieplan dat conform een communicatieplan met het CvB en de MR van de school gedeeld wordt.

Het Eenbes kwaliteitsonderzoek 2017 in samenwerking met de GMR

Het bestuur en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van Eenbes hebben, net als in 2013 en 2015, eind 2017 een kwaliteitsonderzoek uitgezet onder medewerkers, ouders en leerlingen. De uitvoering is in handen van Beekveld & Terpstra geweest. De GMR heeft vragen toegevoegd over het werkklimaat op onze scholen in relatie tot de doelen die daarover in ons Koersplan 2015-2019 staan. De uitslag treft u hieronder aan:

grote verschillen: vet gedrukt (>2): opvallende scores: <i>cursief gedrukt</i> :	management	medewerkers
	(op 4-pnt-schaal)	
Wij zijn trots op onze leerkrachten en vinden dat de leerkracht ertoe doet.	3,7	3,0
Onze leerkrachten nemen vanuit hun passie ruimte voor eigen inbreng.	3,7	3,5
Onze leerkrachten zijn toegerust met de juiste kennis en middelen, zodat ze goed aan de 21e eeuwse vaardigheden kunnen werken.	3,1	3,3
Eenbesleerkrachten werken aan de beloften uit het koersplan.	3,4	3,3
<i>De werkbelasting bij Eenbes is realistisch.</i>	<i>2,7</i>	<i>2,9</i>
<i>Eenbesleerkrachten ervaren dat zij gesteund worden door hun directeur in hun werk.</i>	<i>--</i>	<i>3,6</i>
<i>Eenbesleerkrachten ervaren dat zij gesteund worden door Eenbes in hun werk.</i>	<i>--</i>	<i>3,0</i>
Eenbesmedewerkers ervaren een gezond en plezierig werkklimaat op hun school.	3,5	3,5
Eenbesmedewerkers hebben plezier in hun werk.	3,8	3,7
Eenbesmedewerkers bewaken een goede balans tussen thuis en school.	3,4	3,2
Eenbesmedewerkers ervaren waardering voor hun inzet en hun opbrengsten met de kinderen.	3,5	3,4
Eenbesmedewerkers maken gebruik van mobiliteit als dat beter is voor hun persoonlijke ontwikkeling.	3,6	3,1
Eenbesmedewerkers maken geregeld gebruik van kennisuitwisselingsmomenten binnen het Expertise Netwerk.	3,4	2,7
Eenbesleerkrachten kunnen tijdens de lessen de juiste aandacht geven aan de kinderen.	3,3	3,2
<i>Eenbesleerkrachten zijn in staat om elke dag passend onderwijs te bieden aan elk kind.</i>	<i>2,9</i>	<i>2,7</i>
Eenbesleerkrachten herkennen, erkennen en vergroten kwaliteiten die kinderen al hebben.	3,4	3,4
Eenbesleerkrachten gebruiken in hun onderwijs veelvuldig moderne middelen (computers, digibord, laptops, tablets).	3,4	3,3
Eenbesleerkrachten leren kinderen goed om te gaan met moderne middelen (computers, digibord, laptops, tablets).	3,4	3,3

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.5.3 Klachten

Eenbes Basisonderwijs beschikt over een klachtenprocedure, die extern wordt verzorgd door Vertrouwenwerk.nl. In het jaar 2018 zijn 11 casussen voorgelegd, waarvan 11 zijn afgehandeld (2017: 18 resp. 22). De klachten betroffen 11 verschillende scholen (2017: 12) waarbij contact werd gezocht met de externe vertrouwenspersonen door de ouders (4x), directeur (3x), interne vertrouwenspersoon (3x), leerkracht (1x) en het college van bestuur (1x). Soms was sprake van een gezamenlijk initiatief. In de verslagperiode hebben zich daarnaast 8 personeelsleden gemeld die anoniem wensen te blijven (2017: 6). Hun klacht betroffen de communicatie met leidinggevend en/of bestuur.

De contacten met de externe vertrouwenspersonen betroffen inhoudelijk:

- pestgedrag in de vorm van meidenvenijn (1x) met inzet van mediation;
- wettelijke regelingen zoals verlofaanvraag (1x), schorsing (1x), ouderlijk gezag (1x);
- communicatie tussen school en ouders over pedagogische/didactische aanpak (2x);
- zorg om de thuissituatie (3x, samenwerking met Veilig Thuis).

De externe vertrouwenspersonen hebben, net als voorgaande jaren, de indruk dat de interne vertrouwenspersonen het contact met de externe vertrouwenspersonen als laagdrempelig beschouwen. In het verslagjaar hebben de interne vertrouwenspersonen er duidelijk minder gebruik van gemaakt dan voorgaande jaren. Een toenemende professionaliteit door de netwerkbijeenkomsten en de mogelijkheid om daar casuïstiek te bespreken speelt daarbij vermoedelijk een rol. De problematiek waarvoor wel contact werd opgenomen was behoorlijk zwaar dit jaar.

De externe vertrouwenspersonen worden in toenemende mate ook benaderd door interne begeleiders, directies en ouders.

De interne vertrouwenspersonen, onderwijsprofessionals en ouders hebben over het algemeen positief gereageerd op de contacten met de externe vertrouwenspersonen. Geen van de betrokkenen heeft ontevredenheid gecommuniceerd. De meeste contacten hebben geleid tot het naar tevredenheid wegnemen van de vraagstukken, moeilijkheden of klachten.

Opmerkelijk is opnieuw het aantal anonieme meldingen. Er blijkt bij de doelgroep personeel bovendien nog steeds onduidelijkheid te bestaan of zij de externe vertrouwenspersonen kunnen benaderen én waar de contactgegevens dan te vinden zijn. De anonieme klachten uit 2017 zijn in januari 2018 besproken met het bestuur en in april 2018 geëvalueerd, zonder de anonimiteit te schenden. De anonieme klachten uit 2018 zijn onderwerp van gesprek met het bestuur in 2019.

Als er een globale vergelijking wordt gemaakt met andere schoolbesturen, kan worden geconcludeerd dat het aantal keren dat contact is opgenomen met de externe vertrouwenspersonen, door ouders en scholen van Stichting Eenbes in 2018 iets is verminderd en daardoor ongeveer in overeenstemming met het aantal casussen bij besturen van vergelijkbare grootte.

In 2018 zijn 2 netwerk-/informatiebijeenkomsten georganiseerd voor de interne vertrouwenscontactpersonen en directies waarin aandacht voor actuele ontwikkelingen, nieuwe materialen en casuïstiek. Daarnaast is in de regio de Masterclass *In vertrouwde handen* vanuit Eenbes door 4 interne vertrouwenspersonen bezocht.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

In haar conclusie en advies geeft Vertrouwenswerk.nl aan dat dat het 'reguliere' werk betreffende kinderen en ouders naar wens verliep, met korte lijnen, open communicatie en bevredigende resultaten. Het overleg met de interne vertrouwenspersonen is structureel en wordt goed bezocht.

In 2018 had de bedrijfscultuur binnen Eenbes hun expliciete aandacht. Bij de evaluatie na drie maanden werd er enige vooruitgang geconstateerd. Het blijft een aandachtspunt bij hun evaluaties met het bestuur.

In de loop van 2018 is gebleken dat de nieuwe anonieme klachten vooral afkomstig waren van één school. De zorgen van de personeelsleden worden binnenkort anoniem besproken met het bestuur.

Op basis van het jaaroverzicht 2017 werd door het bestuur de noodzaak gevoeld om op directieniveau aandacht te besteden aan omgaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen leerlingen. Dit is nog niet gerealiseerd.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.6 Personeel en Organisatie

3.6.1 Personele bezetting

Met ingang van dit jaar is ervoor gekozen bij de presentatie van de personele bezetting uit te gaan van alle medewerkers in vaste én tijdelijke dienst. In het verleden werd hier enkel de medewerkers in vaste dienst gerapporteerd.

Per 31 december 2018 waren er 541 medewerkers in dienst bij Eenbes Basisonderwijs met een totale werktijdfactor van 392,2 (31-12-2017: 494 resp. 353,8). De gemiddelde parttimefactor kan worden berekend op circa 0,725 (31-12-201: 0,716).

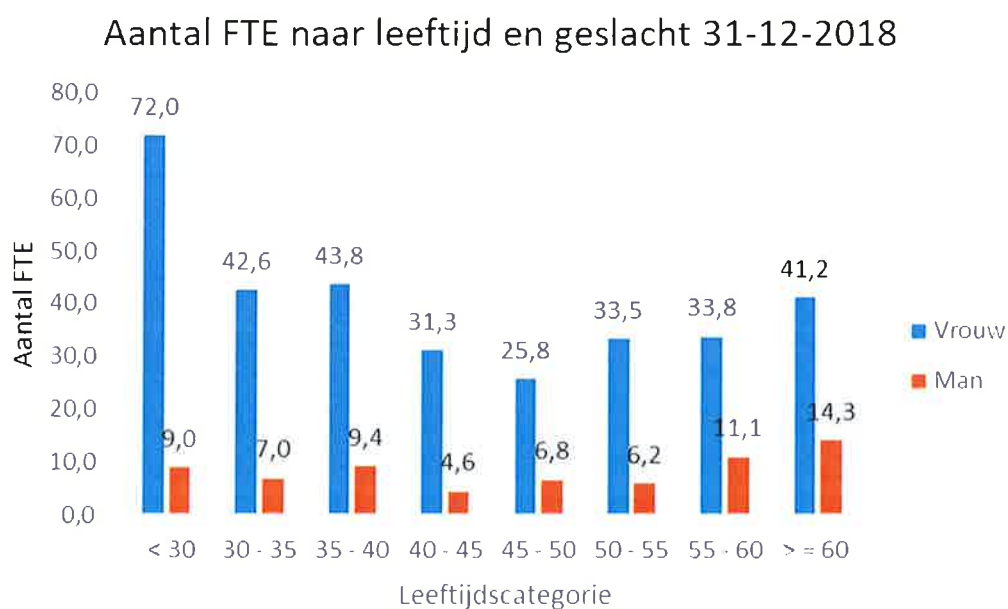
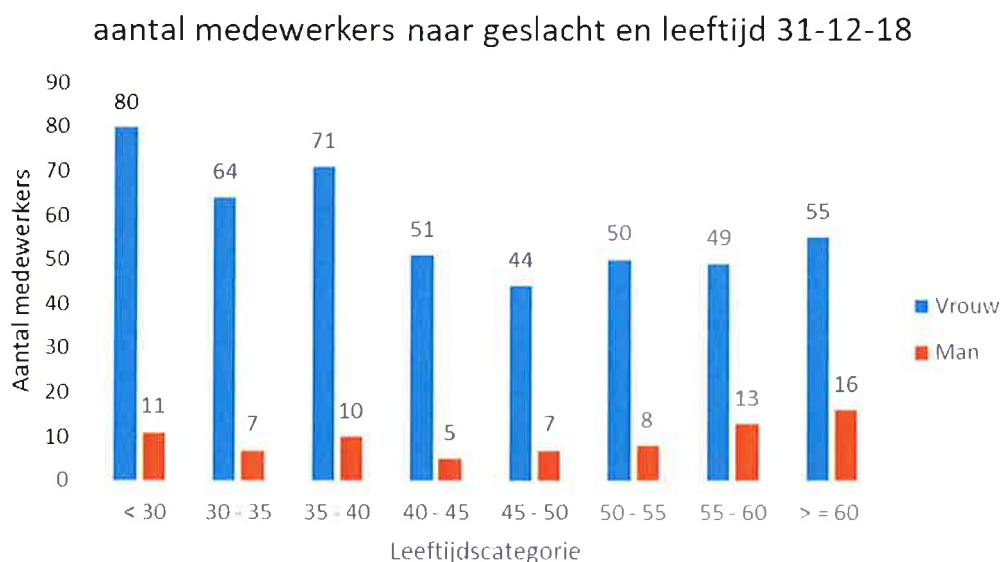
Het personeelsbestand per 31-12-2018 gespecificeerd naar geslacht en leeftijdsopbouw, zowel in aantallen als in fte's, is in de volgende tabel weergegeven.

leeftijdscategorie	Aantal medewerkers			Aantal FTE		
	Vrouw	Man	Totaal	Vrouw	Man	Totaal
< 30	80	11	91	72,0	9,0	81,0
30 - 35	64	7	71	42,6	7,0	49,6
35 - 40	71	10	81	43,8	9,4	53,2
40 - 45	51	5	56	31,3	4,6	35,9
45 - 50	44	7	51	25,8	6,8	32,6
50 - 55	50	8	58	33,5	6,2	39,6
55 - 60	49	13	62	33,8	11,1	44,9
> = 60	55	16	71	41,2	14,3	55,5
Totaal	464	77	541	324,0	68,2	392,2
Procentueel	86%	14%	100%	83%	17%	100%

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Grafisch kan dit als volgt worden weergegeven:

Uit vorenstaande tabel en grafieken kan worden geconcludeerd dat de leeftijdsgroep van 40-50 jaar nog steeds relatief ondervertegenwoordigd is maar de verhoudingen zijn wel enigszins verbeterd. Heel blij zijn we met de hogere instroom aan de voorkant. Deze wordt nu nog duidelijker zichtbaar door het opnemen van de tijdelijke contracten. Daarnaast zijn hier de effecten zichtbaar van het in vaste dienst nemen van m.n. poolmedewerkers, het uitbreiden van de pool en de verschuiving van inleen naar eigen personeel. Voor de verdere toelichting op deze maatregelen verwijzen wij naar de Overige ontwikkelingen op het gebied van P&O in 2018 verderop in dit hoofdstuk. Feit blijft dat bij een uitstroom

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

van de senioren het verdwijnen van ervaring zal betekenen. Aan deze ontwikkeling zal op teamniveau aandacht moeten worden besteed en tijdig ingezet moeten worden op overdracht van kennis en ervaring en mogelijk een aangepast aannamebeleid.

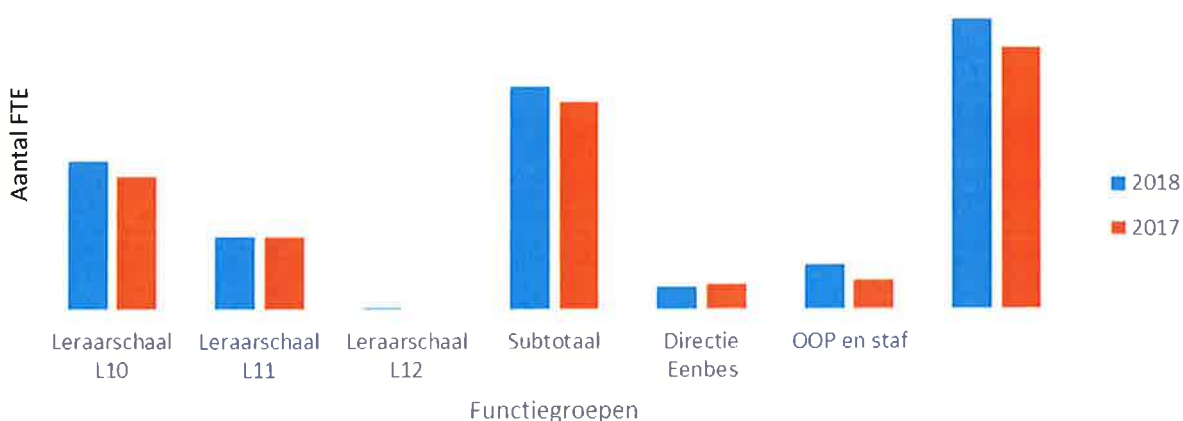
Van het aantal vrouwen per 31-12-2018 was 78,2 % parttime werkzaam, van het aantal mannen per eind 2018 was 31,2% parttime werkzaam (31-12-2017: 81,0% resp. 26,9%).

In de tabel hierna is de personeelsopbouw per functiegroep weergegeven. De functies zijn onderscheiden in vijf functiegroepen:

	2018	2017	2018	2017
Leraarschaal LA	201,4	181,0	51%	51%
Leraarschaal LB	97,9	98,8	25%	28%
Leraarschaal LC	2,2	1,0	1%	0%
Subtotaal	301,5	280,8	77%	79%
Directie Eenbes	30,5	33,3	8%	9%
OOP en staf	60,3	39,7	15%	11%
	392,2	353,8	100%	100%

Grafisch ziet dit er als volgt uit:

Verdeling FTE naar functiegroep

Onder de OOP is ook de staf meegenomen. De verhoudingen binnen de functiegroepen is nagenoeg gelijk aan voorgaand jaar. Aandeel directie loopt terug door natuurlijk verloop. De stijging van OOP en staf vloeit met name voort uit een toename van het aantal onderwijsassistenten (+ 15,7 fte), leraarondersteuner (+1,0 fte) en administratief medewerkers op de scholen (+1,7 fte). Deze toename is vooral veroorzaakt door de inzet van de werkdrukverlagende middelen.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

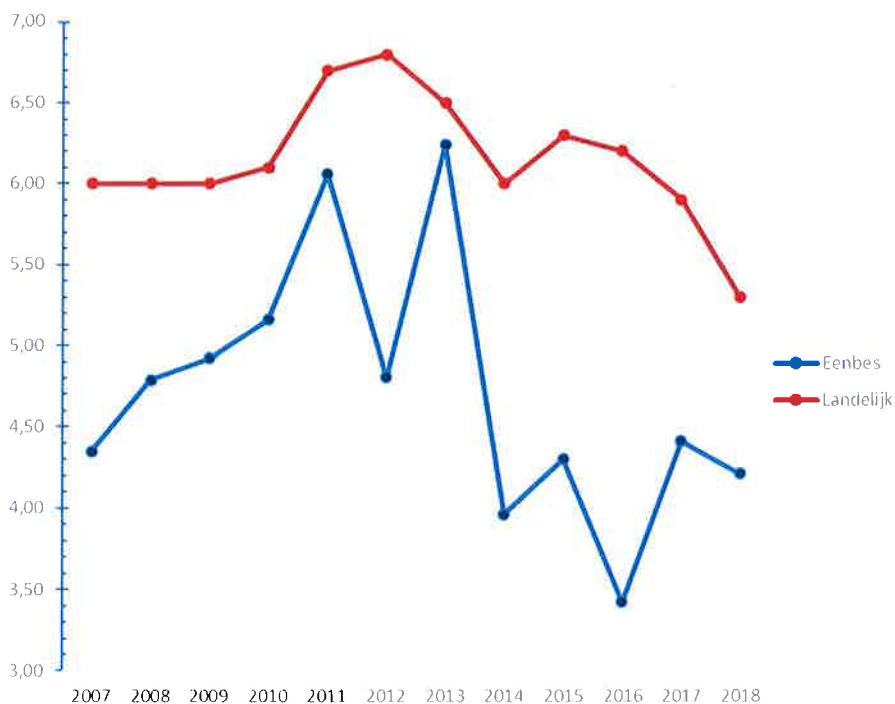
Ziekteverzuim

Met ingang van deze verslagperiode wordt, in plaats van op schooljaarbasis, per kalenderjaar gerapporteerd om de vergelijking met andere bronnen mogelijk te maken. Belangrijkste vergelijking is met de jaarlijkse rapportage van het Vervangingsfonds. In het verleden werd Stamos gebruikt. Dit is overgegaan naar Onderwijs in cijfers, welke maar een beperkte informatiewaarde kent. Het CBS biedt ook aanknopingspunten maar laat toch een iets ander beeld zien. Zoveel mogelijk is getracht de trend uit deze informatiebronnen te halen. Deels is daarbij de informatie op schooljaren gepresenteerd als kalenderjaren. De jaren 2016 t/m 2018 zijn gebaseerd op kalenderjaren. Het Vervangingsfonds rapporteert eerst in het najaar over het ziekteverzuim over 2018. In plaats daarvan hebben we het verzuimpercentage en de verzuimfrequentie van CBS aangehouden.

Het ziekteverzuimpercentage over 2018 bedroeg 4,21% tegenover een percentage van 4,41% in 2017. We blijven daarmee nog ruim onder het landelijk gemiddelde van het basisonderwijs (5,3%). Uit de tweede grafiek blijkt een daling van het aantal meldingen per medewerker waarmee het beeld wordt bevestigd dat we minder meldingen hebben maar wel langduriger waarbij de oorzaak niet altijd werkgerelateerd is en daarmee minder binnen onze invloedssfeer. We blijven aandacht geven aan een intensieve actieve verzuimbegeleiding. In onderstaande grafieken zijn het ziekteverzuim en de ziekmeldingsfrequentie over de afgelopen schooljaren weergegeven.

Ziekteverzuimpercentage: welk deel van de werktijd is verloren gegaan wegens ziekteverzuim van medewerkers.

Ziekteverzuimpercentage

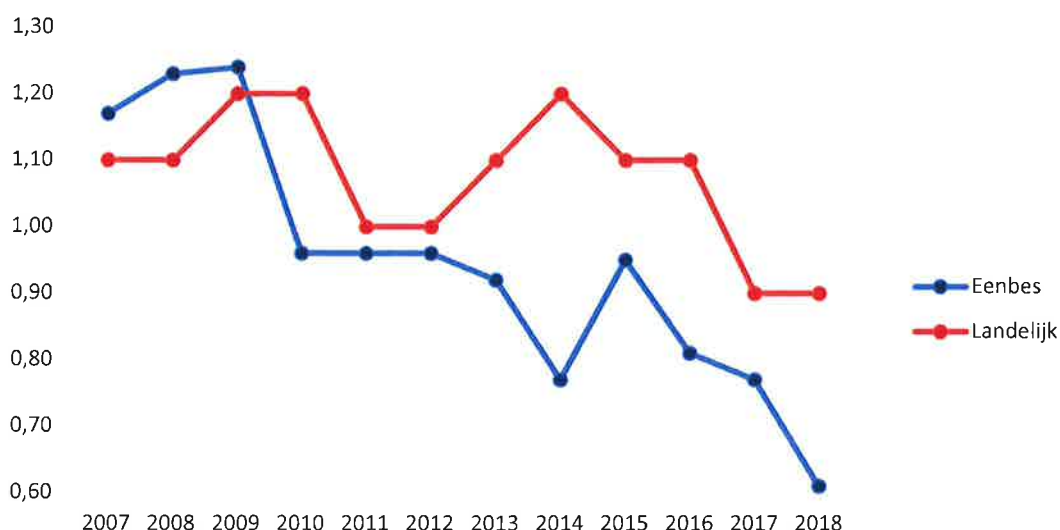

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Meldingsfrequentie: het gemiddeld aantal ziekmeldingen per medewerker.

Ziekmeldingsfrequentie

Overige ontwikkelingen op het gebied van P&O in 2018

Professionalisering

Bij de start van het schooljaar 2017-2018 is, in nauwe samenwerking met de expertisegroepen P&O en O&O, het Expertise Netwerk en P&O een start gemaakt met het komen tot een nieuwe professionaliseringsbeleid binnen Eenbes Basisonderwijs.

Om de professionaliseringsbehoeften en ontwikkeling te beheren is de Werkgroep Professionalisering in het leven geroepen. Hierin hebben zitting:

- Coördinator professionalisering uit het Expertise Netwerk;
- Hoofd O&O;
- Hoofd P&O;
- 1 directeur uit de expertisegroep O&O;
- 1 directeur uit de expertisegroep P&O;
- 1 directeur uit de expertisegroep financiën.

Een delegatie van deze werkgroep houdt zich nadrukkelijk bezig met het formeren van beleid omtrent professionalisering. Deze delegatie bestaat uit:

- Coördinator professionalisering uit het Expertise Netwerk;
- Hoofd O&O;
- Hoofd P&O;

Streven is om eind 2019 dit beleid geformaliseerd te hebben.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Eenbes Talent Manager:

In 2018 is er voor gekozen om als instrument gebruik te gaan maken van de WIS-talentmanager, omgedoopt naar de Eenbes Talent Manager. Dit instrument registreert aanbod van opleidingen, specialismen van onze medewerkers, enz.

Lerarentekort

Wat we vorig jaar nog een dreigend lerarentekort noemden, is nu werkelijk een lerarentekort geworden. Op basis van prognoses van het natuurlijk verloop (uitstroom) in de komende twee jaren en de ontwikkeling van het aantal leerlingen hebben we 17 fte aan verplichtingen, als voorinvestering, op ons genomen. Dit besluit was al eerder genomen. De medewerkers, behorende bij deze 17 fte, zijn destijds in tijdelijke dienst genomen voor een jaar, met uitzicht op een benoeming voor onbepaalde tijd.

Gedurende het schooljaar 17/18 bleek dat het tekort aan leraren een steeds groter probleem wordt. Dit heeft ons er toe gebracht om deze medewerkers met ingang van 1 maart 2018 een benoeming voor onbepaalde tijd aan te bieden. Zij hebben allen geaccepteerd. Dit geeft ruimte om met vertrouwen het formatietraject 18/19 en verder in te gaan. Steeds rekening houdend met de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Formatie

Voor de formatie van het schooljaar 18/19 gaan we uit van een prognose van het aantal leerlingen per 1-10-2018. Het aantal leerlingen, 5096, is nagenoeg gelijk aan dat van 1-10-2017 en laat richting de toekomst een minder dalende tendens zien dan voorheen.

Ondanks de hieronder genoemde arbeidsmarktproblematiek is het toch gelukt om bij het begin van het schooljaar 18/19 op alle scholen te starten met een volledige bezetting van hun groepen. Dit was wederom een mooi resultaat.

Arbeidsmarktproblematiek

We kwamen in 2018 regelmatig invallers tekort voor incidentele korte vervangingen. Om de druk en het beslag op onze pool te verlichten hebben wij in 2018, in nauw overleg met de PGMR en Expertisegroep P&O de volgende preventieve maatregelen genomen:

Vervangerspool 2018/2019

- **Aanvulling op onze huidige bezetting van de pool voor vervanging van zwangerschapsverlof met 7 fte geormerkte formatie.** Deze 7 fte is gebaseerd op het gemiddeld aantal zwangerschapsverloven gedurende een schooljaar. Bekostiging zal in de schooljaren 2018/2019 en 2019/2020 plaatsvinden vanuit de "impulsgelden". Deze maatregel is verwerkt in het bestuursformatieplan 2018-2022 en in de begrotingswijziging 2018;

- **Extra formatie toekennen aan de scholen m.b.t. waarneming bij "planbare vervangingen". Per school wordt, op basis van 225 leerlingen, vanaf het schooljaar 18/19 0,2fte per week (= 8 uur) beschikbaar gesteld.** Meer of minder leerlingen leidt tot een afgeleide hiervan. Voor deze planbare vervangingen mag vanaf het schooljaar 18/19 geen beroep meer worden gedaan op onze vervangerspool. Bekostiging zal in de schooljaren 2018/2019 en 2019/2020 plaatsvinden vanuit de "impulsgelden". Deze maatregel is verwerkt in het bestuursformatieplan 2018-2022 en in de

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

begrotingswijziging 2018;

- **Medewerkers met een parttime benoeming (tijdelijk) uitbreiden.** Intentie is om via het zogenaamde “belangstellingsformulier” en persoonlijke benadering door de schooldirectie collega’s te vragen of zij bereid zijn in noodsituaties extra inzet te plegen bovenop hun reguliere parttime taakomvang. Mocht de collega daarbij extra kosten moeten maken voor kinderopvang, dan neemt Eenbes die voor haar rekening. Bekostiging zal in de schooljaren 2018/2019 en 2019/2020 plaatsvinden vanuit de “impulsgelden”. Deze maatregel is verwerkt in het bestuursformatieplan 2018-2022 en in de begrotingswijziging 2018;

- **Uitgestroomde senioren benaderen.** In noodsituaties een oproep doen aan uitgestroomde senioren. Wellicht zijn zij bereid om een incidentele vervanging te doen, wanneer we niemand anders beschikbaar hebben. Deze maatregel is verwerkt in het bestuursformatieplan 2018-2022 en in de begrotingswijziging 2018;

Formatieve preventieve maatregelen:

Betreft preventieve maatregelen, los van de maatregelen die we al genoemd hebben bij “Vervangerspool”:

- **17 fte in vaste dienst.** In het Bestuursformatieplan 2017-2021 is gekozen om een verantwoord risico te nemen met het aangaan van personele verplichtingen. Het betrof hier medewerkers die al meer dan een jaar via de payrollconstructie voor Eenbes hebben gewerkt. Begin februari 2018 is er, gezien de eerder genoemde problematiek, voor gekozen om de betreffende medewerkers met ingang van **1 maart 2018** een vaste benoeming aan te bieden bij Eenbes Basisonderwijs.

- **Einde min-/max contracten.** Gebleken is dat het startende leerkrachten weerhoudt om te komen werken op basis van een min-/max contract. Dit heeft ons doen besluiten om vanaf het schooljaar 2018/2019 geen min-/max contracten meer aan te bieden aan startende leerkrachten.

- **Onderwijsassistenten opleiden tot leraarondersteuner.** De roep om onderwijsassistenten in het primair onderwijs wordt steeds luider, zo ook bij Eenbes. Onze directeur van het ExpertiseNetwerk heeft op basis van deze wens contacten gelegd met het Summa College, dat opleidingen verzorgt voor onderwijsassistenten, om te verkennen wat een eventuele samenwerking kan opleveren. Een en ander krijgt in 2019 zijn beslag.

- **Bewegingsonderwijs aanbieden aan startende leerkrachten.** Intentie is om startende leerkrachten te binden door hen een opleiding bewegingsonderwijs aan te bieden.

- **Geen payrollbenoemingen meer.** Besloten is vanaf het schooljaar 2018/2019 geen gebruik meer te maken van zogenaamde payrollbenoemingen. Dit bespaart aanzienlijk in de kosten. Daarnaast is ook de afspraak gemaakt dat, zonder overleg met P&O, geen gebruik meer gemaakt mag worden van externe aanbieders van personeel.

Werkdrukvermindering

Vanaf het schooljaar 2018/2019 heeft Onze Minister middelen beschikbaar gesteld voor de werkdrukproblematiek.

Intentie is om, zoals in de voorwaarden van deze subsidie staat, dat elk schoolteam in overleg met zijn directeur komt tot afspraken over besteding van deze geormerkte middelen.

De PMR heeft instemming op deze afspraken. Dit wordt vastgelegd in een format.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Per leerling komt een bedrag ad. € 155,00 beschikbaar. Grondslag is het aantal leerlingen op de peildatum 01-10-2017.

Vervangerspool

Bij de start van het schooljaar 17/18 hebben wij de formatie voor onze vaste vervangerspool verhoogd naar maximaal 24 fte. Ondanks de eerder genoemde ontwikkelingen op de arbeidsmarkt is het ons in eerste instantie gelukt om de pool volledig te bezetten.

Gebleken is dat reeds bij het begin van het schooljaar een te groot aantal vervangers vanuit de pool op langdurige vervangingen zijn geplaatst, waardoor we een tekort zagen ontstaan bij de inzet op kortdurende vervangingen. Dit geeft te denken voor de toekomst. Tussentijds hebben wij maatregelen aangekondigd om dit tekort tegen te gaan.

Twee van de maatregelen, zoals al genoemd bij "arbeidsmarktproblematiek":

- Er worden vanuit de impuls gelden middelen vrijgemaakt om 7 fte extra te benoemen in de pool.

Deze formatie is geoormerkt voor de inzet op zwangerschapsverloven;

-Aan iedere school wordt een kleine formatie toegekend voor opvang van afwezigheid op basis van eigen beleid. (eigen inzet) Op basis van onderzoek is gebleken dat over de afgelopen jaren ongeveer 17% van de vervangingsaanvragen "eigen inzet" betrof. Dit is een flinke aanslag op onze vervangerspool.

Basis-/overlegmodel

In het vorige jaarverslag moesten wij meedelen dat het niet gelukt was om op Stichtingsniveau te komen tot een keuze voor het "overlegmodel" m.b.t. taakbeleid.

Tijdens het jaar 2017 en vooral het schooljaar 17/18 hebben we ons taakbeleid opnieuw beschreven met als doel te komen tot de keuze voor het overlegmodel. Dit is inmiddels gelukt. In nauw overleg met de Expertisegroep P&O en de PGMR is de "Kaderregeling Taakbeleid Eenbes Basisonderwijs" tot stand gekomen.

Resultaat: Met ingang van het schooljaar 18/19 is voor onze Stichting het overlegmodel van toepassing. De scholen en hun teams zijn nu aan zet om op schoolniveau de passende keuze te maken.

FUWA (functiewaarderingsysteem)

"In november 2016 zijn we, ingevolge artikel 5.5 van de CAO-Primair Onderwijs, gestart met een traject om te komen tot een aanpassing van ons functiehuis en een update van alle functiebeschrijvingen, behorende bij de functies die op dit moment voorkomen in onze organisatie. De laatste beschrijvingen stamden uit 2006, vandaar dat een update nodig is. Zaak is om het functiebouwwerk en de beschrijvingen jaarlijks te onderhouden. Dit traject is rond de zomervakantie 2017 afgerond."

Deze tekst stond in het vorige jaarverslag. Inmiddels kunnen we meedelen dat het FUWA traject is afgerond. Het traject was enigszins vertraagd, maar alle huidige functies zijn beschreven en gewaardeerd, met instemming van de PGMR.

Zaak is nu om jaarlijks te evalueren en daar waar nodig aanpassingen door te voeren. Eerste evaluatie zal in 2019 plaatsvinden.

IPAP (arbeidsongeschiktheidsverzekering)

In het jaarverslag van vorig jaar is dit reeds aangekondigd. Vanaf 1 maart 2018 loopt deze nieuwe verzekering. Het deelnamepercentage is ongeveer 99,1%. Een mooi resultaat.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Overige aandachtspunten

Ingevolge de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs dient aandacht besteed te worden aan zaken met een behoorlijke personele betekenis. Voorzover deze niet reeds hiervoor zijn besproken wordt hier aan deze zaken aandacht besteed.

Beheersing uitgaven uitkeringen na ontslag

Ter beperking van de uitgaven inzake uitkeringen na ontslag wordt binnen P&O in de eerste plaats aandacht besteed aan het moment van aangaan van verplichtingen. Zoveel als mogelijk worden toekomstbestendige keuzes gemaakt om voortijdig ontslag te voorkomen. Daar waar tijdelijke benoemingen, anders dan ter vervanging, aflopen en geen verlenging plaatsvindt, zorgen wij er voor dat voldaan wordt aan de inspanningsverplichtingen om een afwijzing van een vergoedingsverzoek bij het Participatiefonds te vermijden. Daarnaast worden middels individuele begeleiding en ontwikkeling en herplaatsing op andere scholen binnen of buiten de organisatie alles ondernomen om ontslagsituaties te voorkomen.

Beloningsbeleid College van Bestuur en Raad van Toezicht

De beloning van het College van Bestuur volgt de richtlijnen van de Wet Normering Topinkomens (WNT) voor het primaire onderwijs. Jaarlijks wordt dit getoetst en in de verslaggeving van de Raad van Toezicht opgenomen. De inschaling geschiedt op basis op de CAO Bestuurders PO.

De beloning van de leden van de Raad van Toezicht is ingevolge de richtlijnen van de WNT een afgeleide van de beloning van het College van Bestuur. De vaststelling is enige jaren geleden gebeurd en daarna niet meer gewijzigd.

3.7 Facilitaire zaken

3.7.1 Huisvesting

Eenbes scholen zijn overwegend goed tot zeer goed gehuisvest. Het aandeel nieuwe schoolgebouwen is relatief hoog, waarmee op die locaties de onderhoudsvoorzieningen relatief beperkt blijven. Onze scholen kennen een adequaat niveau van onderhoud. Activiteiten van de meerjarenonderhouds-planning zijn uitgevoerd conform planning.

Per gemeente wordt de stand van zaken rondom de huisvesting beknopt weergegeven.

Geldrop - Mierlo

Mierlo:

Voor basisschool Loeswijk en de St. Luciaschool wordt mogelijkheden van een nieuwe huisvesting onderzocht.

Geldrop:

Voor onze basisschool Dommeldal wordt over een nieuwe huisvesting nagedacht tezamen met BS De Benedenloop van 't Nut. De gemeente is voornemens om één gebouw met meerdere gebruikers te realiseren. Verdere planvorming dient nog plaats te vinden.

Basisschool 't Vijfblad is voornemens de renovatie van haar schoolgebouw aan te grijpen om het gebouw meer in te richten richting een Kindcentrum.

Met betrekking tot de overige scholen in Geldrop geen bijzonderheden op huisvestingsgebied.

Nuenen

Op de Crijnsschool is een uitbreiding gerealiseerd middels een tijdelijke huisvesting. De huisvesting over twee locaties kan daardoor worden beëindigd. De Wentelwiek kan de vrijgekomen ruimte weer inzetten voor haar eigen groei.

Alle scholen in deze gemeente zijn nieuw gebouwd of zijn grondig gerenoveerd en aangepast.

Heeze

Geen ontwikkelingen.

Laarbeek

Lieshout:

Geen ontwikkelingen.

Beek en Donk:

Geen ontwikkelingen.

Aarle-Rixtel:

Op basisschool Brukelum is een grootschalige renovatie uitgevoerd.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.7.2 Inkoop- en aanbestedingsbeleid.

In oktober 2015 is het inkoop- en aanbestedingsbeleid van Eenbes Basisonderwijs vastgesteld. Dit beleid geeft de kaders en spelregels weer voor het inkopen van leveringen, diensten en werken.

In 2016 is gestart met een verdere invoering van het inkoop- en aanbestedingsbeleid waarbij een aantal aanbestedingen zijn opgestart en zijn uitgevoerd. De aanbesteding van de payrolldiensten is in 2016 uitgevoerd. De aanbestedingen voor ICT-hardware en leermaterialen zijn in 2017 gerealiseerd. ICT-beheer en schoonmaak zijn in 2018 afgerond.

3.7.3 ICT

De aanbesteding van ICT-beheer heeft in 2018 plaatsgevonden. Tot en met maart 2019 hebben per school de migraties plaatsgevonden waarbij de nieuwe beheerder Actacom het beheer van alle ICT apparatuur overneemt. Op dit moment (maart 2019) wordt gestart met de beheer van de mobile devices (m.n. iPads).

Zoals eerder aangegeven is, mede onder invloed van de impuls gelden, fors geïnvesteerd in de digitale hulpmiddelen bij diverse scholen waarbij ook duidelijk de onderwijskundige aanpak betrokken is. Dit leidt tot een duidelijke behoefte aan meer ICT-vaardigheden bij onze leerkrachten. Naast het verhogen van de persoonlijke vaardigheden, worden de technische vaardigheden zoveel mogelijk ingevuld met het nieuwe beheerscontract. De onderwijskundige invulling gebeurt door de inzet van I-coaches, die met ingang van het schooljaar 2018/2019 aan de slag zijn gegaan en die voor een aantal scholen de digitale agenda mede vorm hebben gegeven. Een eerste evaluatie geeft aan dat de inzet van de I-coaches bij voorkeur vanuit de scholen meer vraag gestuurd kan worden ingezet. Hieraan zal gevolg gegeven worden vanuit Onderwijs en Ontwikkeling.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.8 Financiële informatie

In dit hoofdstuk is een toelichting op de financiële positie en resultaten op hoofdlijnen gegeven. In de jaarrekening zelf vindt u meer details.

3.8.1 Exploitatie over 2018

In december 2018 hebben we de begroting vastgesteld zoals te doen gebruikelijk. In mei 2018 hebben wij, mede naar aanleiding van de opstelling van het bestuursformatieplan over de periode 2018-2022, een aanpassing in de begroting voorgesteld.

In het bestuursformatieplan zijn diverse maatregelen opgenomen die een aantal bestaande problematieken op het personele vlak adresseren:

- Vervangingsproblematiek (omvang vervangerspool; formatie voor planbare vervangingen)
- Vormgeving Passend Onderwijs (projectplan Passend Onderwijs; werkgroepbegeleiding en leidende coalitie)
- Vergroting ICT-vaardigheden (inzet I-coaches)

In de paragraaf 3.6 Personeel & Organisatie worden de belangrijkste zaken nader toegelicht.

Deze maatregelen waren van grote invloed op de financiële huishouding, waarbij wij onze reserves willen aanwenden om een impulsinvestering te doen. De in het verleden gestarte impuls gelden worden hiervoor opgeofferd c.q. beperkt.

Uiteindelijk heeft dit geleid tot een aangepaste begroting (begroting 2) die is opgenomen als vergelijkend cijfer naast de realisatie. Voor de volledigheid hebben wij de oorspronkelijke begroting (begroting 1) hieronder ook opgenomen. Ten aanzien van de aangepaste begroting is afgesproken dat uiteindelijk de extra impuls ten laste van de reserves weer moet worden afgebouwd. Deze taakstelling is expliciet bij de opstelling van de begroting 2019 meegenomen.

In de verdere vergelijkingen met tussen realisatie en begroting wordt gerefereerd aan de aanpaste begroting.

De resultatenontwikkeling is onderstaand in beeld gebracht waarbij een splitsing is gemaakt tussen de normale exploitatie (tot en met "Resultaat") en de middelen die vanuit de reserves worden ingezet (impulsgelden). Gezamenlijk geven de beide uitkomsten de mutatie in het eigen vermogen weer.

Staat van baten en lasten 2018

(bedragen * € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2 2018	Begroting 1 2018	Realisatie 2017
BATEN				
Rijksbijdragen OCW	30.050	28.241	28.096	28.700
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	247	120	120	246
Overige baten	466	390	390	589
Totaal baten	30.763	28.751	28.606	29.535
LASTEN				
Personeelslasten	25.341	23.464	23.399	24.217
Afschrijvingen	630	1.013	1.013	807
Huisvestingslasten	2.328	2.311	2.311	2.355
Overige lasten	2.441	2.104	2.140	2.258
Totaal lasten	30.741	28.892	28.863	29.637
Saldo baten en lasten	22	-141	-257	-102
Financiële baten en lasten	121	166	166	97
Resultaat	144	25	-91	-5
Exploitatiekosten in verband met impulsgelden en projecten:				
Afschrijvingen	409	300	400	234
Bijdrage loonkosten	1.000	1.000		
Overige lasten (projecten)	420	606	606	367
Compensatie vanuit bestemmingsreserves	1.829	1.906	1.006	601
Per saldo mutatie eigen vermogen	-1.685	-1.881	-1.097	-606

Het normale exploitatieresultaat is positief maar dit is wel met grote bijdragen vanuit de reserves, welke vooraf specifiek is benoemd. Dit betreft dan:

- de afschrijvingskosten van projecten gefinancierd vanuit de impulsgelden.
- bijdrage voor de extra loonkosten samenhangend met de extra maatregelen zoals hiervoor aangegeven vanuit het bestuursformatieplan 2018-2022.
- kosten van projecten en overige lasten die vanwege het innovatieve en/of kwaliteit verhogende karakter worden gecompenseerd.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Op hoofdlijnen kunnen wij nog de volgende toelichting geven. In de jaarrekening zijn meer details opgenomen.

De rijksbijdragen zijn hoger dan de begroting met name door de compensatie van cao-afspraken en minder sterke daling van de leerlingaantallen dan aangenomen bij de begroting.

De overige overheidsbijdragen en overige baten komen hoger uit m.n. door extra opbrengsten, die niet begroot waren. Hiertegenover staan echter ook extra kosten.

De personele lasten zijn ten opzichte van de begroting en vorig jaar gestegen door extra inzet in het kader van Passend Onderwijs (werkgroepen en leidende coalitie), verruiming van de vervangingspool en een hogere bezetting gegeven de hogere leerlingaantallen dan eerder begroot.

De reguliere afschrijvingskosten komen lager uit dan begroot, deels door het stopzetten van de impuls gelden. De huisvestingslasten zijn redelijk in lijn met de begroting. De overige lasten zijn gestegen door meer kosten leermiddelen en meer activiteiten op het gebied van culturele vorming, excursies en bewegen. Deels is dit gerelateerd aan ontvangen subsidies.

Onderstaand volgt een overzicht van de verhoudingen binnen de exploitatie over de afgelopen jaren:

Exploitatienummers budgetbeheer (exclusief financiële baten/lasten)	Benchmark 2011*)	2018	2017	2016	2015	2014
rijksbijdragen / totale baten (incl. PaO)	90,9%	97,7%	97,2%	97,2%	97,3%	95,2%
overige overheidsbijdragen / totale baten	3,1%	0,8%	0,8%	0,6%	0,6%	0,6%
overige baten/ totale baten	6,0%	1,5%	2,0%	2,1%	2,1%	4,2%
personeelslasten/ totale baten **)	82,7%	85,6%	82,0%	79,3%	77,6%	84,3%
materiële lasten/ totale baten **)	18,9%	20,2%	20,4%	20,5%	19,1%	19,1%
Totale lasten/totale baten **)	101,5%	105,9%	102,4%	99,8%	96,7%	103,4%
*) bron: PO raad						
**) lasten incl lasten gecompenseerd vanuit reserves						

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.8.2 Balans 31 december 2018

(na verwerking voorstel tot winstbestemming)

(Bedragen * € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	4.825	4.695	4.608
Financiële vaste activa	7.453	7.195	7.445
Totaal vaste activa	12.278	11.890	12.053
Vlottende activa			
Vorderingen	2.069	2.925	2.925
Liquide middelen	788	246	1.988
Totaal vlottende activa	2.857	3.171	4.913
Totaal activa	15.135	15.061	16.966
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Totaal eigen vermogen	10.109	9.913	11.794
Voorzieningen	1.938	2.019	2.043
Kortlopende schulden	3.088	3.129	3.129
Totaal passiva	15.135	15.061	16.966

Uit voorgaande opstellingen blijkt dat de liquiditeitspositie minder fors is aangesproken dan in de begroting was aangenomen. Deels wordt dit veroorzaakt door de reguliere vrijval van obligaties die niet zijn herbelegd en door meer gebruik te maken van de kortlopende gelden. Ter nadere toelichting onderstaand kasstroomoverzicht.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

(Bedragen * 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat	-1.685	-1.881	-606
Bij: afschrijvingen	1.039	1.313	1041
Bij: dotatie voorziening groot onderhoud (minus vrijval)	488	576	553
Bij: mutatie overige voorzieningen	106	0	-62
Bij: mutatie vlottende activa minus passiva	-97	0	316
Subtotaal	-149	8	1.242
Af: Investeringsen	1.344	1.400	921
Af: mutatie financiële vaste activa	-992	-250	-534
Af: uitgaven groot onderhoud	699	600	353
Per saldo mutatie liquide middelen	-1.200	-1.742	502
Saldo liquide middelen per 1 januari	1.988	1.988	1.486
Saldo liquide middelen per 31 december	788	246	1.988
Mutatie liquide middelen	-1.200	-1.742	502

Op basis van de verkorte balansen kunnen onderstaande kengetallen worden opgemaakt. Na deze tabel is een nadere toelichting van de begrippen opgenomen.

Kengetallen vermogensbeheer	Onder grens	Boven grens	Realisatie 2018	begroting 2018	Realisatie 2017	Realisatie 2016	Realisatie 2015	Realisatie 2014
Kapitalisatiefactor	Geen	35%	49%	52%	57%	59%	58%	55%
Financieringsfunctie	Nvt	Nvt	16%	16%	16%	16%	13%	13%
Transactiefunctie	Nvt	Nvt	9%	11%	17%	15%	16%	15%
Bufferfunctie	Geen	5%	24%	25%	25%	28%	28%	27%
Solvabiliteit	20%	Geen	67%	66%	70%	74%	75%	70%
Liquiditeit	0,5	1,5	0,93	1,01	1,57	1,74	1,8	1,29
Rentabiliteit	0%	5%	-5,5%	-6,5%	-2,1%	0,7%	4,0%	0,5%

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Kapitalisatiefactor

Berekening: totale activa/totale baten.

De kapitalisatiefactor kan onderscheiden worden naar drie functies:

1. Financieringsfunctie:

Berekening: materiële vaste activa / totale baten.

De middelen die aangehouden moeten worden om de materiële vaste activa te zijner tijd te kunnen vervangen.

2. Transactiefunctie:

Berekening: vlottende activa/totale baten.

De middelen die op korte termijn beschikbaar zijn.

3. Bufferfunctie:

Berekening: kapitalisatiefactor -/- financieringsfunctie -/- transactiefunctie.

De middelen die aangehouden moeten worden om de volgende risico's op te vangen:

- Fluctuaties in leerlingaantallen
- Financiële gevolgen van arbeidsconflicten
- Instabiliteit in de bekostiging
- Onvolledige indexatie van de bekostiging.

De kapitalisatiefactor bedraagt per 31 december 2018 49%. Grote onderwijsinstellingen (jaarlijkse baten > € 8 miljoen) zouden een maximale kapitalisatiefactor van 35% mogen hebben. De bufferfunctie op 31 december 2018 bedraagt 24%, dit is ruim boven de gestelde bovengrens van 5%.

Op grond van het risicoprofiel van Eenbes Basisonderwijs wordt een bovengrens van 10% (van de totale baten) gehanteerd. Eenbes Basisonderwijs beschikt op grond van zowel de criteria van de minister van OCW als op grond van de strengere eigen criteria over ruimschoots voldoende eigen vermogen.

Inmiddels zijn activiteiten opgestart om deze forse buffer af te bouwen. In dat kader heeft het College van Bestuur eind 2015 een notitie inzake de besteding van de reserves van onze stichting opgesteld welke in de eerstkomende 4 jaren (dus met ingang van 2016) jaarlijks één miljoen euro ter beschikking stelt voor projectmatige inzet direct ten behoeve van de scholen ter verbetering en optimalisatie van het onderwijsproces. Daarmede wordt beoogd de reserves weer te laten terugvloeien naar het onderwijs. Zoals aangegeven hebben wij in 2018 middels een begrotingswijziging een andere inzet van een deel van de reserves doorgevoerd. Hiertoe verwijzen wij naar hetgeen in de aanvang van deze paragraaf is verwoord.

Solvabiliteit

Berekening: eigen vermogen/balanstotaal.

De solvabiliteit wordt uitgedrukt in de verhouding eigen vermogen versus totaal vermogen. Als ondergrens wordt door de minister een percentage van 20% aangehouden. Op grond van de geldende criteria kan de solvabiliteit als gezond worden gekwalificeerd.

Liquiditeit

Berekening: vlottende activa/vlottende passiva.

Het kengetal liquiditeit is een maatstaf die aangeeft in hoeverre een organisatie aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen. Een veelgebruikt kengetal is de current ratio die de verhouding weergeeft tussen de vlottende activa en de vlottende passiva. Eenbes Basisonderwijs beschikt over voldoende liquide middelen. Daarbij kan tevens worden aangetekend dat de gehele effectenportefeuille nagenoeg direct liquide te maken is, indien noodzakelijk.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Rentabiliteit

Berekening: exploitatieresultaat/totale baten.

Aan de hand van het kengetal rentabiliteit wordt gekeken in welke mate de baten en lasten van de instelling met elkaar in evenwicht zijn. De minister van OCW hanteert een ondergrens van 0% en een bovengrens van 5%. De rentabiliteit geeft binnen de onderwijssector het resultaat weer van het budgetbeheer van een instelling: de mate waarin de baten en lasten met elkaar in evenwicht zijn. Op basis van het uitgangspunt dat middelen daadwerkelijk aan onderwijs worden besteed zou de rentabiliteit structureel dichtbij nul moeten uitkomen. Voor 2018 kennen wij een negatieve rentabiliteit van -5,5% (2017: -2,1). Gecorrigeerd voor de hiervoor genoemde tegemoetkoming vanuit de reserves, welke een tegemoetkoming vormen voor in de exploitatie opgenomen kosten is er een batig saldo van 0,5% (2017: -0,02%).

3.8.3 Treasurybeleid

Ons beleggingsbeleid is geactualiseerd naar aanleiding van de nieuwe Regeling beleggen, belenen en derivaten OCW 2016 zoals gepubliceerd in de Staatscourant 2016 nr. 30576 d.d. 15 juni 2016. De nieuwe regeling is ingegaan per 1 juli 2016.

De belangrijkste wijzigingen betreffen:

- Administratieve organisatie en intern/extern toezicht worden expliciet benoemd
- Toegestane beleggings- en leningsvormen moeten worden opgenomen (minimaal rating A)
- Aanscherping van de informatievoorziening (kasstroomprognose 5 jaar; jaarverslaggeving)

Qua verantwoording is aangegeven dat de interne toezichthouder toezicht houdt op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door het bestuur en het bestuur met raad terzijde staat. Het intern toezicht op het bestuur is in functionele of organieke zin gescheiden. Het externe toezicht wordt uitgevoerd door de accountant (jaarlijkse toetsing Regeling) en de onderwijsinspectie (beoordeling minimaal 1x per jaar op basis van in ieder geval informatie accountant).

Het treasury beleid is gericht op het uitsluiten dan wel minimaliseren van het debiteurenrisico, het renterisico en het interne liquiditeitsrisico.

Het treasury statuut geeft aan hoe de treasury functie wordt georganiseerd, welke administratief organisatorische maatregelen zijn genomen en hoe de informatievoorziening is geregeld. Het afsluiten van overeenkomsten is voorbehouden aan het College van Bestuur. Voor mutatie van alle rekeningen en aan- en verkopen zijn tenminste twee handtekeningen vereist. Bij de opstelling van het treasury statuut is een duidelijke keuze gemaakt het gebruik van financiële derivaten niet toe te staan.

Eenbes Basisonderwijs laat zich bij deze beleggingen adviseren door de Rabobank Peel Noord. De Rabobank ziet toe op de naleving van het treasury statuut en voert periodiek overleg met het College van Bestuur en het hoofd financiën. Jaarlijks stelt ook de accountant vast of de beleggingen in overeenstemming met het treasury statuut zijn uitgevoerd.

Voor een overzicht van de beleggingen per 31 december 2018 verwijzen wij naar hoofdstuk 4.13.11 van dit jaarverslag.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.9 Continuïteitsparagraaf

3.9.1 Gegevensset

3.9.1.1 Kengetallen personeel en leerlingaantallen

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Onderwijzend personeel	262,0	270,1	289,9	292,5	279,2	276,8	274,9	275,5
Directie Eenbes	35,8	34,9	31,8	31,0	31,0	30,0	30,0	30,0
Overige medewerkers	33,3	36,4	49,0	50,9	51,5	51,5	51,5	51,5
Totaal	331,1	341,4	370,7	374,4	361,7	358,3	356,4	357,0
Leerlingaantallen (1 okt)	5.164	5.069	5.096	5.122	5.050	5.011	5.013	4.989

De hier weergegeven kengetallen zijn ontleend aan de begroting 2019 voor wat betreft de komende jaren en betreffen de schooljaren 2018/2019 en verder. De aantallen zijn daarbij omgerekend naar kalenderjaren.

Met ingang van het schooljaar 2016/2017 is de vervangerspool geformeerd (maximale positie 19,4 fte) en opgenomen onder het onderwijzend personeel. Met ingang van 2017/2018 is deze vergroot naar 24 fte. Het expertisenetwerk is onder de overige medewerkers opgenomen. Voor de toekomstige jaren is de tijdelijke formatie meegenomen. De binnen het formatieplan gedefinieerde capaciteit voor duurzame inzetbaarheid en professionalisering is niet vertaald in formatie. In 2018 is de vervangerspool verder vergroot door toevoeging van formatie in verband met vervanging voor zwangerschapsverlof en inzet voor het projectplan Passend Onderwijs en I-coaches. Met ingang van het schooljaar 2019/2020 wordt de afbouw van de formatie gerealiseerd door afbouw van deze projectformatie en beperking van tijdelijke formatie door deze enkel nog in te zetten indien externe financiering wordt gerealiseerd. De personele planning wordt verder behandeld in het bestuursformatieplan.

Voor wat betreft de ontwikkeling van de leerlingaantallen verwijzen wij naar hetgeen eerder is aangegeven in paragraaf 3.3. De leerlingaantallen zoals gehanteerd bij de begroting 2019 en latere jaren (gebaseerd op een inschatting door de schoolleiding) zijn hier gehandhaafd.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.9.1.2 Balansontwikkeling

In onderstaande balansontwikkeling gebruiken we als vertrekpunt de goedgekeurde begroting 2019 waarbij we de geprognosticeerde cijfers over 2018 vervangen door die van de realisatie. Dit geeft dan het volgende beeld.

(Bedragen * 1.000)	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
ACTIVA							
Vaste activa							
Materiële vaste activa	4.608	4.825	4.603	4.553	4.528	4.528	4.528
Financiële vaste activa	7.445	7.453	6.453	5.953	5.953	5.953	5.953
Totaal vaste activa	12.053	12.278	11.056	10.506	10.481	10.481	10.481
Vlottende activa							
Vorderingen	2.925	2.069	2.069	2.069	2.069	2.069	2.069
Liquide middelen	1.988	788	495	513	607	659	804
Totaal vlottende activa	4.913	2.857	2.564	2.582	2.676	2.728	2.873
Totaal activa	16.966	15.135	13.620	13.088	13.157	13.209	13.354
PASSIVA							
Algemene reserve	7.601	7.575	6.195	6.565	6.867	7.131	7.488
Bestemmingsreserves	4.193	2.534	2.399	1.497	1.264	1.052	840
Totaal Eigen vermogen	11.794	10.109	8.594	8.062	8.131	8.183	8.328
Voorzieningen	2.043	1.938	1.938	1.938	1.938	1.938	1.938
Kortlopende schulden	3.129	3.088	3.088	3.088	3.088	3.088	3.088
Totaal passiva	16.966	15.135	13.620	13.088	13.157	13.209	13.354

Terzake van de materiële vaste activa worden geen grote wijzigingen verwacht in het investeringsbeleid. Wel verwachten wij een verdere investering in ICT middelen deels ter vervanging en deels in het kader van een verdere innovatie binnen het onderwijs.

Voor wat betreft de financiële vaste activa zal gegeven de lage rentestand en de richtlijnen van Beleggen en Belenen slechts een beperkte herbelegging mogelijk zijn. Daarnaast zal de effectenportefeuille afnemen door de besteding van de reserves.

Het eigen vermogen heeft als eerste doel het vormen van een bufferfunctie voor opvang van toekomstige verliezen. Een deel van het eigen vermogen heeft reeds een bestemming gekregen voor innovatie en ondersteuning scholen en, met de begroting 2019, ook voor het aan boord houden van formatie teneinde te anticiperen op de arbeidsmarktontwikkelingen binnen het primair onderwijs. Deze gelden kunnen daarvoor projectmatig worden aangewend.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

De ontwikkeling van de kengetallen wordt dan als volgt:

Kengetallen	Realisatie	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Onder	Boven
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	grens	grens
Kapitalisatiefactor	57%	49%	45%	43%	44%	44%	45%	Geen	35%
Financieringsfunctie	16%	16%	15%	15%	15%	15%	15%	Nvt	Nvt
Transactiefunctie	17%	9%	8%	8%	9%	9%	10%	Nvt	Nvt
Bufferfunctie	25%	24%	21%	20%	20%	20%	20%	Geen	5%
Solvabiliteit	70%	67%	63%	62%	62%	62%	62%	20%	Geen
Liquiditeit	1,57	0,93	0,83	0,84	0,87	0,88	0,93	0,5	1,5
Rentabiliteit	-2,1%	-5,4%	-5,0%	-1,7%	0,2%	0,2%	0,5%	0%	5%
Rentabiliteit 2 *	-0,0%	0,4%	0,1%	1,2%	1,0%	0,9%	1,2%	0%	5%

* (na compensatie vanuit reserves)

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs.
Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.9.1.3 Resultaatontwikkeling

De resultatenontwikkeling is onderstaand in beeld gebracht waarbij een splitsing is gemaakt tussen de normale exploitatie (tot en met "Resultaat") en de middelen die vanuit de reserves worden ingezet. Gezamenlijk geven de beide uitkomsten de mutatie in het eigen vermogen weer.

(Bedragen * 1.000)	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Baten							
Rijksbijdragen	26.876	28.423	28.424	28.468	28.339	28.130	28.053
Passend Onderwijs	1.824	1.627	1.521	1.415	1.332	1.305	1.305
Overige overheidsbijdragen	246	247	120	120	120	120	120
Overige baten	589	466	400	400	400	400	400
Totaal baten	29.535	30.763	30.465	30.403	30.191	29.955	29.878
Lasten							
Personele lasten	21.994	23.373	23.001	23.367	23.167	23.034	22.939
Lasten Passend Onderwijs	2.223	1.968	1.855	1.440	1.430	1.419	1.419
Afschrijvingen	807	630	888	876	992	988	988
Huisvestingslasten	2.295	2.328	2.357	2.375	2.350	2.325	2.300
Overige lasten	2.318	2.441	2.440	2.100	2.075	2.050	2.000
Totaal lasten	29.637	30.740	30.541	30.158	30.014	29.816	29.646
Saldo baten en lasten	-102	22	-76	245	177	139	232
Financiële baten en lasten	97	121	110	125	125	125	125
Resultaat	-5	144	34	370	302	264	357
(exclusief kosten ten laste van reserves)							
Afschrijvingen	234	409	334	174	33	12	12
Bijdrage loonkosten		1.000	1056	528	0	0	0
Overige lasten (projecten)	367	420	159	200	200	200	200
Totaal kosten tlv reserves	601	1.829	1.549	902	233	212	212
(compensatie vanuit de bestemmingsreserves)							
Mutatie eigen vermogen	-606	-1.685	-1.515	-532	69	52	145

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

De ontwikkeling van de leerlingaantallen vormt de basis voor de berekening van de opbrengsten. Een indexering in de jaren 2019 en verder is niet ingerekend daar deze bij de opstelling van de begroting nog niet definitief is toegekend.

Ook de formatie is bepaald op deze leerlingaantallen waarbij de normstellingen vanuit het bestuursformatieplan als uitgangspunten zijn gehanteerd. De loonkosten zijn niet geïndexeerd in de veronderstelling dat deze grotendeels door een hogere bijdrage zullen worden gecompenseerd.

Zoals blijkt uit bovenstaande resultaatontwikkeling zetten wij onze reserves in voor impuls gelden, voor nieuw beleid maar ook oplossing van knelpunten. De overmaat aan tijdelijke formatie moet daarbij weer worden teruggebracht. Bij de totstandkoming van de begroting 2019 is hieraan veel aandacht besteed, gerelateerd aan de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, de werkdruk en de kwaliteit van ons onderwijs. Het gebruik van de reserves is daarbij van tijdelijke aard. Uiteindelijk komen wij voor het geheel tot een sluitende bedrijfsvoering waarbij, zoals verwoord in de begroting 2019, wij ons zullen richten op:

- overmaat in formatie terugbrengen op de norm conform het bestuursformatieplan
- oproep om de formatieve ruimte per school anders te organiseren
- oplossingen voor knelpunten op school niet altijd te zoeken in formatieve uitbreiding
- kosten voor materiële instandhouding telkens kritisch te bekijken

Vanuit de planning en control cyclus zullen wij nog meer de verbinding zoeken tussen het formatieproces en de begrotingscyclus en daarmee de bewaking aanscherpen. Daarnaast zullen wij de informatievoorziening verbeteren teneinde onze directeuren tijdig te kunnen voorzien van informatie ter bewaking van de bedrijfsvoering met betrekking tot hun eigen school en daarmee ook voor Eenbes Basisonderwijs als geheel. Voor 2019 zal met de directeuren en staf ook gewerkt worden aan een vergroting van de kennis omtrent bedrijfsvoering vanuit visie op het onderwijs.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.9.2 Overige rapportages

3.9.2.1 Aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Eenbes Basisonderwijs beschikt over een informatiesysteem dat de schoolleiding in staat stelt zelf te kijken naar personeel en budget versus realisatie. Door deze inzichten groeit de eigen verantwoordelijkheid van de integraal schoolleider en ontstaat een beheersing op een lager niveau in de organisatie met een aansluiting dichter bij het onderwijs. In verband met de komst van nieuwe schoolleiders en het opfrissen van kennis van het informatiesysteem worden nieuwe bijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast maken wij gebruik van buddy's, waarbij schoolleiders elkaar helpen om de kennis verder te delen. Voor het komende jaar zullen wij de kennis omtrent bedrijfsvoering door gerichte training verder vergroten. Wij ervaren dat de opleiding tot schoolleider hieraan meer aandacht mag geven.

Eind 2017 is de basisverwerking van de inkoopfacturen uitbesteed teneinde de daarmee vrijgekomen personele capaciteit meer in te zetten voor een verbetering van de informatievoorziening en ondersteuning van de schoolleiding. Helaas heeft dit door formatieve problemen nog geen verdere opvolging gehad. Vooral nog verwachten wij, met de huidige invulling van de administratieve staf en de gemaakte afspraken dit traject in 2019 alsnog te kunnen vervolgen.

In samenwerking met een aantal besturen in de omgeving wordt bezien of we gezamenlijk de business controlling meer in de organisatie kunnen introduceren. Hierbij wordt op specifieke aandacht besteed aan de aspecten van risicomanagement. Inmiddels zijn afspraken gemaakt om deze contacten op financieel gebied verder te reguleren qua planning en inhoud.

Ons beleid ten aanzien van de risicobereidheid ("risk appetite") kan worden omschreven als risicomijdend.

3.9.2.2 Risico's en onzekerheden

In deze paragraaf worden ontwikkelingen en risico's genoemd waar de onderwijssector in het algemeen, dan wel Eenbes Basisonderwijs specifiek, mee te maken heeft. *Cursief* treft u vervolgens de maatregelen ter inperking en beheersing van de risico's.

Voor 2018 stond een verdere uitdieping van het risicomanagement op het programma. Door andere prioriteiten is deze verschoven naar 2019. Ter voorbereiding op deze verdieping is vanuit de brede bovenschoolse kijk op risico's al een begin gemaakt met een verdere risico-inschatting op basis van kans x impact waarbij de kans als klein, middel, groot wordt ingeschat, waarbij:

- Klein: Onwaarschijnlijk dat het zich voordoet; weging financiële gevolgen 0,2
- Gemiddeld: Heeft zich in het verleden wel vaker voorgedaan en zou geen grote verrassing zijn indien het zich voordoet; weging financiële gevolgen 0,5
- Groot: Er zijn aanwijzingen dat dit risico zich zal voordoen; weging financiële gevolgen 0,8

De impact vormt de uitkomst van een inschatting van de financiële omvang van de risico's. Aan het einde van deze paragraaf hebben wij deze inschattingen samengebracht en afgezet tegen ons weerstandsvermogen.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Terugloop van leerlingaantallen

Door demografische ontwikkelingen krimpen de leerlingaantallen, hoewel minder dan voorheen gedacht. Zie ook het risico hierna. Eenbes Basisonderwijs anticipeert hierop door krimp van de formatie. De in het verleden ingestelde flexibele schil rond de formatie beperkt zich tot de tijdelijke overeenkomsten. De inzet van een externe vervangingspool is gegeven de aanmerkelijk hogere kosten en de beschikbaarheid van nieuwe leerkrachten losgelaten en hebben wij meer ingeschoten op de interne vervangingspool, zoals ook eerder aangekondigd.

We hebben formatief eind 2018 een vervangingspool van ca. 31 fte. Deze is feitelijk nog niet volledig gevuld. Met name door de moeilijke invulling vanuit de krappe arbeidsmarkt.

Op dit moment wordt concreet met andere besturen gesproken over een eventuele samenwerking op dit gebied. Concrete resultaten kunnen nog niet worden aangegeven.

Zijn wij in staat door de tijdelijke contracten de noodzakelijke teruggang in formatie op te vangen?

Wij verwachten de formatie voor het schooljaar 2018/2019 vanuit de huidige tijdelijke formatie te kunnen aanvullen. In die zin zal dit voor dat schooljaar nog geen risico vormen. Echter de arbeidsmarktsituatie in ogenschouw nemend wordt de bereidheid om te werken onder een tijdelijke contract steeds minder, zeker bij opvolgende jaren. Voor de komende jaren is dit dus minder zeker. In het verleden is wel eens vaker voorgekomen dat formatie geforceerd moest worden afgebouwd.

Wij schatten dit risico dan ook op gemiddeld met een financiële impact van 5 fte bij een afname van 100 leerlingen ofwel € 330.000.

Leerlingprognoses

Leerlingprognoses, zoals die door gemeenten worden verstrekt, zijn niet altijd even betrouwbaar. Dit betekent dat hier kritisch naar wordt gekeken.

De krimp is met name een gevolg van demografische ontwikkelingen. Weten hoe en wanneer de krimp zal plaatsvinden, geeft ons meer inzicht in mogelijke knelpunten en kan ons helpen hierop te anticiperen. Omtrent de leerlingaantallen en de demografische ontwikkelingen is veel informatie beschikbaar (o.m. scenariomodellen van de PO raad/DUO) welke ons inzicht kan verschaffen in de ontwikkelingen. De leerlingaantallen qua leeftijdsopbouw en groepen als ook de demografische ontwikkelingen per school en regio zijn hier bekend. Periodiek willen wij deze prognoses "in eigen beheer" getoetst zien door een hiertoe gespecialiseerd onderzoeksbureau. In 2016 hebben wij Pronexus gevraagd de ontwikkeling in kaart te brengen. Deze is gunstiger dan onze ontwikkeling zoals die door de schoolleiding is aangegeven. De basis voor onze formatie 2017/2018 was een inschatting van 5165 leerlingen terwijl de feitelijke telling per 1 oktober 2017 5065 is. Dit verschil van 100 leerlingen betekent een lagere opbrengst van ca. € 500.000. Voor dit deel van de formatie is er feitelijk geen dekking. Voor 2018/2019 was de inschatting 5087 en zijn we uiteindelijk op 5096 leerlingen uitgekomen. Wij signaleerden toen al een voorzichtigheid bij de schoolleiding. Voor 2019/2020 verwachten wij niet anders. Daarnaast overwegen wij nog een inzet van de externe toets door een derde partij.

Het risico is echter aanwezig dat de leerprognoses te hoog worden ingeschat en daardoor een te hoge formatie wordt ingezet. Met de compensatie binnen Eenbes Basisonderwijs breed achten wij de kans gemiddeld. De financiële impact wordt ingeschat op maximaal 100 leerlingen ofwel 5 fte (€ 330.000).

Schaarste op de arbeidsmarkt

De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt maken duidelijk dat een krapte op de arbeidsmarkt gaat ontstaan, voorzover deze nu al niet bestaat. Er wordt een dringend beroep gedaan op de creativiteit van de schoolleiding en de teams in samenspraak met de directeur Expertisenetwerk, coördinator vervangingspool, planner en P&O.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Door de krimp bij veel van onze eigen scholen kan wel gezorgd worden voor een invulling van binnenuit, maar dit vereist wel dat voldoende aandacht gegeven wordt aan onze huidige bezetting, in werksfeer, werkdruk, persoonlijke ontwikkeling en perspectief.

Vervolgens bestaat het risico dat geen invulling gevonden kan worden en een klas naar huis gestuurd moet worden. Hiervoor zijn protocollen ontwikkeld voor communicatie. Een dergelijk risico raakt de kern van ons bestaan maar laat zich moeilijk in geld uitdrukken. Als dit zich echter vaker gaat voordoen, beïnvloedt dit het imago van de school en Eenbes Basisonderwijs als geheel. Wij worden dan minder aantrekkelijk als school hetgeen kan leiden tot verlies aan leerlingen dan wel tot minder aanmeldingen. Met alle maatregelen die wij nemen willen wij de kans op dit risico laag inschatten. De financiële impact laat zich moeilijk vertalen maar als we deze stellen op verlies van leerlingen resp. minder aanmeldingen van 50 leerlingen totaal dan praten wij over een financieel nadeel van ca. € 250.000 (qua opbrengsten).

Krapte op de arbeidsmarkt bij vervangingen en structureel

De huidige praktijk leert dat de Wet Werk en Zekerheid een negatieve invloed heeft op de beschikbaarheid voor vervangingen. De vervanger verkoopt "neen" bij kortlopende vervangingen om niet te snel bij besturen buiten de boot vallen. Deze kortlopende vervangingen worden dan ook steeds moeilijker ingevuld waardoor de schoolleiding na het doorlopen van allerlei alternatieven tot een uiteindelijke beslissing moet komen om de kinderen naar huis te sturen. Een ongewenste situatie en zeer onnatuurlijk voor onze leerkrachten.

Om de vervangers aan ons te binden willen wij hen meer perspectief bieden door een vergroting van de vervangerspool. Door deze maatregel kan ook worden geanticipeerd op de verwachte krapte op de arbeidsmarkt binnen nu en 3 tot 5 jaren.

Dit kan ook een risico inhouden om dat wij meer medewerkers structureel aan ons binden, hetgeen bij krimpende leerlingaantallen averechts gaat werken. Aan de andere kant verwachten wij ook een verdere uitstroom op basis van de huidige leeftijdsopbouw van ons personeelsbestand.

Het blijft balanceren aan de hand van inschatting van ontwikkelingen en het nemen van risico's.

Inmiddels hebben wij de pool maximaal verhoogd. Voornoemd risico blijft bestaan maar ligt eigenlijk in het verlengde van de hiervoor genoemde risico's. Daarom nemen wij deze ook niet specifiek mee.

Werkdruk/Taakbelasting

Werkdruk en taakbelasting hebben wij hier samengevoegd teneinde de financiële risico-inschatting te kunnen becijferen. Aandacht moet worden gegeven aan de werkdruk binnen de organisatie en behoort tot goed werkgeverschap. Overigens geldt dit voor alle niveaus binnen de organisatie. Ook op het vlak van de taakbelasting signaleren wij risico's die samenhangen met werkdruk in het algemeen maar ook door de krimp ontstaan spanningen in teams die de werkbalans kunnen verstoren. We moeten in deze situaties steeds meer met minder doen.

Middels een in gang gezette risico-inventarisatie en –evaluatie zal getracht worden ons hieromtrent een beeld te vormen. Daarnaast vindt in oktober 2019 de tweejaarlijkse medewerkers enquête plaats waarin ook ruimte is opgenomen om onze medewerkers over dit onderwerp te bevragen.

Inmiddels zijn gerichte overheidsmaatregelen genomen om de werkdruk te verminderen. Met ingang van het schooljaar 2018/2019 worden middelen ter beschikking gesteld die door de teams op de scholen zelf kunnen worden ingezet. Daarnaast zijn wij intern acties opgestart als "Eenbes ontregeld", wordt zwaar ingezet op het anders denken over de organisatie van ons onderwijs, en proberen wij deze situaties het hoofd te bieden door kennisdeling en door gehoor te geven aan uitspreken van hulpvragen. Samen staan we gewoon sterker. Wij zien dat de hulpvragen op onze scholen ook meer en meer leiden tot begeleiding van individuen en groepen.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Hoewel geen echte verzuimcijfers beschikbaar zijn van uitval door werkdruk en bovenmatige taakbelasting schatten wij de financiële impact inclusief de kosten van begeleiding op € 200.000. De kans stellen wij hierbij op middel.

Bekostiging OCW

Inmiddels is een nieuwe regeling voor het onderwijsachterstandenbeleid van kracht. Deze vervangt de vroegere gewichtenregeling en de regeling impulsgebied. De impact voor Eenbes Basisonderwijs is beperkt (ca. € 14.000 ofwel 4,2%) waarbij de overgangsregeling voor 2019/2020 nog zelfs zorgt voor een hogere rijksbijdrage (ca. € 35.000).

De vergaande aanpassing van de bekostiging wordt vanwege de herverdeeffecten geparkeerd. Er was hiervoor te weinig draagvlak onder de schoolbesturen. Enkele maatregelen ter vereenvoudiging gericht op het terugdringen van de complexiteit zijn voorgesteld om verder te worden uitgewerkt teneinde de de bekostiging per 2022 te vereenvoudigen tot zoveel mogelijk een vast bedrag per school (brinnummer) en een bedrag per leerling:

1. Het afschaffen van de gemiddelde gewogen leeftijd (GGL).
2. Geen verschil tussen het bedrag per leerling afhankelijk van de leeftijd. Dit betekent dat er geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen een leerling in de onderbouw of bovenbouw.
3. De (groepsafhankelijke) materiële bekostiging omvormen tot één vaste voet plus een bedrag per leerling.
4. De personele bekostiging van schooljaar naar kalenderjaar omvormen, waarbij de teldatum wordt verplaatst van 1 oktober naar 1 februari

Het eerste punt zou mogelijk voor Eenbes Basisonderwijs nog een nadelige uitwerking kunnen hebben terwijl de andere punten naar verwachting geen effect sorteren. Hoewel de uitwerking eerst in 2022 plaats zal vinden, achten wij het zinvol de financiële impact mee te nemen om tijdig in het weerstandvermogen te worden ingerekend. Gegeven de gemiddelde leeftijd van 42 jaren achten wij een financiële impact op € 200.000. De kans is hoog.

Passend onderwijs

Het samenwerkingsverband wordt gefinancierd op basis van een lumpsumfinanciering. Bij een krimp van het aantal leerlingen dan wel bij minder gunstig uitvallende leerlingprognoses van de deelnemende besturen komen minder middelen beschikbaar, wat zich vertaalt in minder vergoeding richting besturen. Daarnaast wordt uit de middelen van het samenwerkingsverband eerst het SO en SBO bekostigd en daarna vindt een verdeling van middelen plaats over de besturen. Bij de schoolbesturen ligt dan ook een financieel risico van meer verwijzingen aan SO en SBO indien deze hoger uitkomen dan aanvankelijk aangenomen. Binnen het samenwerkingsverband worden een aantal speerpunten benoemd waarvoor geld beschikbaar gesteld wordt. Dit kan leiden tot een verdere vermindering van de bijdrage vanuit het samenwerkingsverband.

Het aantal verwijzigingen aan SBO proberen wij te beperken door extra inzet (in formatie en arrangementen) op de basisscholen. Het aantal verwijzigingen SO proberen wij te beperken door ruimere opvang binnen onze SBO school. Het verwijzingspercentage ligt echter nog boven de 2%. Daarnaast is sprake van grensverkeer.

Met ingang van het schooljaar 2018/2019 is besloten de formatie voor interne begeleiding niet meer uit de middelen van Passend Onderwijs te bekostigen maar vanuit de basisbekostiging. Hierdoor komt minder druk op het budget Passend Onderwijs.

Op niveau van het samenwerkingsverband wordt het risico van meer verwijzingen aan SO en SBO ingeschat op € 200.000. Naar rato van leerlingaantallen zou dit voor Eenbes Basisonderwijs (ca. 20%) een risico inhouden van € 40.000. De kans wordt hoog ingeschat.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Afhankelijkheid van individuele kennisdragers

Eenbes Basisonderwijs kent een aantal sleutelfiguren op verschillende niveaus in de organisatie, die relatief veel kennis bezitten omtrent de organisatie dan wel in hun werkveld. Kortom, personen die bij onverhoopt wegvallen onze organisatie kwetsbaar achterlaten. Daarnaast kunnen deze sleutelfiguren een goede werking van de functiescheiding in de weg staan.

Onze aandacht moet worden gericht op het minder kwetsbaar maken van de organisatie en het realiseren van voldoende scheiding van bevoegdheden zonder dat dit leidt tot een dubbeling van functies.

Kennisdeling zowel intern als extern zou hier (deels) een oplossing kunnen bieden. Dit is dan ook een van de achterliggende gedachten voor het aangaan van de samenwerking met besturen in de directe omgeving.

Het financiële risico is met name aanwezig bij uitval waardoor tijdelijke vervanging noodzakelijk kan zijn, welke wij inschatten op € 100.000. De kans hierop achten wij laag.

Samenvatting inschatting risico's

Samengevat kunnen wij de opstelling maken van deze globale risico-inventarisatie:

	Omschrijving risico	betreft	Kans		Financiële impact	Benodigde buffer
1	terugloop van leerlingen	personele kosten	gemiddeld	0,5	€ 330.000	€ 165.000
2	Betrouwbaarheid leerlingprognoses	personele kosten	gemiddeld	0,5	€ 330.000	€ 165.000
3	Schaarste arbeidsmarkt (waardoor klassen naar huis)	minder rijksbijdragen	laag	0,2	€ 250.000	€ 50.000
4	Krapte arbeidsmarkt bij vervangingen en structureel		1)			€ -
5	Werkdruk/Taakbelasting	personele kosten	middel	0,5	€ 200.000	€ 100.000
6	Bekostiging OCW (modernisering)	rijksbijdragen	hoog	0,8	€ 200.000	€ 160.000
7	Passend onderwijs	rijksbijdragen SWV	hoog	0,8	€ 40.000	€ 32.000
8	Afhankelijkheid van individuele kennisdragers	externe deskundigen	laag	0,2	€ 100.000	€ 20.000
	Totaal				€ 1.450.000	€ 692.000

Met een eigen vermogen ultimo 2018 van € 10.109.000 waarvan de algemene reserve € 7.575.000 bedraagt is Eenbes Onderwijs zeer goed in staat de nu beschreven risico's op te vangen.

3.9.2.3 Rapportage vanuit toezichthoudend orgaan

De reguliere planning en control documenten (begroting, jaarrekening, periodieke rapportages, bestuursformatieplan, ed.) worden geagendeerd en ter goedkeuring dan wel ter informatie aangeboden aan de Raad van Toezicht. Het College van Bestuur legt in iedere vergadering van de Raad van Toezicht verantwoording hierover af. Op deze wijze wordt het toezichthoudend orgaan betrokken bij de beleidsvraagstukken en kan zij de bestuurder ondersteunen en/of adviseren over deze vraagstukken.

Verder wordt verwezen naar het volledige verslag van de Raad van Toezicht in paragraaf 3.10.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

3.10 Verslag van de Raad van Toezicht over 2018

De Raad van Toezicht (Raad) kijkt met plezier terug op een actief jaar Eenbes en de prettige samenwerking met het College van Bestuur (Bestuur) en management in 2018. Bestuur en medewerkers hebben in 2018 goede onderwijsresultaten en tevredenheid bij leerlingen, ouders en medewerkers gerealiseerd. Als Raad zijn wij hier trots op.

In 2018 is de bezetting van de Raad ongewijzigd gebleven. Met onze raadsleden Heidi Geven (Communicatie), Jan Rijkers (Onderwijs), Nelleke de Langen (Juridische Zaken) en Robert Mathijssen (HRM) is in 2018 met succes gewerkt aan een verdere optimalisatie van de samenwerking. Met bestuurder Wim Klaassen wordt een goede dialoog gevoerd.

De Raad heeft in 2018 weer veel contactmomenten gehad met Bestuur, medewerkers, leerlingen en andere belanghebbenden.

Op 22 mei is de auditcommissie bijeen geweest in aanwezigheid van het Bestuur en de accountant. Hierbij zijn onder andere het resultaat, de ontwikkeling van de leerlingaantallen en de onderwijsresultaten besproken. De contacten met de accountant zijn constructief.

Op 6 juni hebben we samen met het Bestuur een scholenbezoek afgelegd. Hierbij zijn de scholen De Kersentuin, St. Jozef (Geldrop) en 't Otterke bezocht. Deze bezoeken zijn erg waardevol om de scholen en kinderen te kunnen zien in hun dagelijkse praktijk.

Op 12 juni hebben wij een thema-avond gehad met schooldirecteuren, Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) en Staf van de Eenbes in de Brede School De Muldershof in Beek en Donk. Onderwerp was het belang van medezeggenschap en leiderschap binnen de Eenbes met Special Guest Jaap Bressers.

Op 19 september is er een meeting geweest van de Raad met de GMR waarbij ondermeer de ontwikkelingen in het primair onderwijs in het algemeen en het strategisch plan van De Eenbes aan de orde zijn geweest. Hiermee is een start gemaakt waarbij de Raad en GMR tweemaal per jaar regulier zullen vergaderen aanvullend op de jaarlijkse Thema-avond.

Op 14 november heeft de auditcommissie de samenwerking met accountant EY besproken en vastgesteld.

Op 3 december is de auditcommissie bij elkaar geweest waarbij de begroting voor 2019 aan de orde geweest is en de daarbij behorende taakstellingen.

Op 13 december was de Eenbes Kerstmarkt op Basisschool St. Jozef in Geldrop. Hierbij hebben we in Kerstsfeer het jaar 2018 uitgeluid.

In 2018 hebben we vier reguliere vergaderingen gevoerd. Deze vergaderingen waren allen in aanwezigheid van de bestuurder. We hebben positief ingestemd met het jaarplan en de begroting voor 2019 inclusief de meerjarenbegroting over de periode 2019 tot en met 2023. Voorts zijn tijdens de vergaderingen veel van belang zijnde onderwerpen besproken en behandeld zoals:

- Koersplan
- Managementletter en Jaarrekening
- Rapportages financieel, P&O en O&O
- Tevredenheidsonderzoeken
- Besteding Impulsgelden
- CAO issues
- Samenwerkingen
- Zelfevaluatie RvT
- Toezichtskader
- Staking
- Vervangingsbeleid
- Kwaliteit, etc.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Nelleke de Langen en ondergetekende hebben een functioneringsgesprek gevoerd met bestuurder Wim Klaassen. Hiervoor is een 360 graden feedbackproces doorlopen met de remuneratiecommissie, collega PO-bestuurders, stafleden, schooldirecties en GMR. Het gesprek verliep in een goede en constructieve sfeer. De Raad heeft wederom haar waardering uitgesproken over de wijze waarop Wim Klaassen zijn taak op zich neemt en de manier waarop hij met enthousiasme leiding geeft aan Eenbes Basisonderwijs.

De Raad is tevreden met de kwaliteit van Eenbes Basisonderwijs en heeft vertrouwen in de verdere kwalitatieve en innovatieve groei van het onderwijs.

Geldrop, 27 mei 2019

Servaas Rouwhorst
Voorzitter Raad van Toezicht

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs.
Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4. Jaarrekening

4.1 Grondslagen algemeen

Algemeen

Dit betreft de jaarrekening over 2018 van De Eenbes, stichting voor Katholiek, Protestants-christelijk en Interconfessioneel primair onderwijs (hierna te noemen: Eenbes Basisonderwijs), gevestigd te Geldrop aan de Nieuwendijk 49C, postcode 5664 HB. De stichting is opgericht voor onbepaalde tijd en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41093053.

Eenbes Basisonderwijs beheert zesentwintig scholen voor primair onderwijs en één school voor speciaal basisonderwijs in de gemeenten Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Laarbeek en Nuenen.

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen, opgenomen in de Ministeriële Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de actuele waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt, schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en hiermee de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, alsmede van baten en lasten. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De gemaakte schattingen hebben betrekking op de economische levensduur van de activa en de waardering van voorzieningen. Voor toelichtingen wordt verwezen naar deze jaarrekeningposten.

Vergelijkende cijfers

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in euro's. Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede de cijfers van de vastgestelde versie van de begroting van het verantwoordingsjaar.

4.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs onder aftrek van eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de lineaire methode op basis van de geschatte levensduur, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven in het jaar van aanschaf. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn als volgt:

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Afschrijvingstermijnen

Verbouwingen/aanpassingen	10 tot 30 jaar	ICT investeringen	3 tot 20 jaar
Meubilair	8 tot 20 jaar	Onderwijsleerpakketten	8 tot 20 jaar
Inventaris en apparatuur	5 tot 20 jaar	Overige materiële vaste activa	8 tot 20 jaar
		Terreinen	geen

De gebouwen zijn economisch eigendom van de gemeenten, het juridisch eigendom berust bij het schoolbestuur. In sommige gevallen ligt het eigendomsrecht bij een woningcorporatie. In het vastgestelde investerings- en afschrijvingsbeleid van Eenbes Basisonderwijs is de ondergrens voor investeringen vastgesteld op € 1.000. Deze ondergrens wordt getoetst aan de totale investering die plaatsvindt. Dit betekent dat bijvoorbeeld meerdere aanschaffingen, die per stuk een lagere investering vertegenwoordigen dan de ondergrens van € 1.000, behandeld worden als één investering en dus afgeschreven worden op basis van de verwachte economische levensduur. Uitzondering hierop vormen de investeringen in computerapparatuur. Voor kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa zijn financiële activa die bestemd zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de rechtspersoon duurzaam te dienen. Indien de liquiditeitspositie van de stichting dit vraagt, is het mogelijk dat de aangehouden financiële vaste activa voor het einde van de looptijd verkocht worden. Het is wel de intentie om de effecten tot het einde van de looptijd aan te houden. De effecten (beleggingsportefeuille) worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, daarna tegen de geamortiseerde kostprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bestuur en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden gevormd met als doel deze in de toekomst aan te wenden voor een specifiek doel, bestemmingsreserves zijn gevormd op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen, een inschatting van het totaal van de uitgaven en een inschatting in welk jaar de uitgaven zullen worden gedaan.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen zijn gevormd voor de nog niet bestede middelen waaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is toegekend en waarbij die beperking is opgelegd door derden.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan en waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht. Eveneens worden voorzieningen gevormd voor verliezen die naar waarschijnlijkheid in de toekomst zullen worden verantwoord maar die voortkomen uit risico's die op balansdatum aanwezig zijn. Voorzieningen kunnen worden gevormd ter egalisatie van kosten waarbij een deel van de in de toekomst te verwachten uitgaven zijn oorsprong heeft voor balansdatum. De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen hetzij de nominale waarde, hetzij de contante waarde van de toekomstige uitgaven. In de toelichting op de betreffende balansposten is de gekozen waarderingswijze duidelijk uiteengezet.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof is opgebouwd om de kosten van vervangers te betalen wanneer personeelsleden het gespaarde verlof opnemen. De voorziening is berekend op basis van de werkelijk gespaarde uren tegen de actuele waarde. De in de cao opgenomen bindende genormeerde bedragen zijn hierop van toepassing.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea is gevormd ter dekking van de kosten van jubileumgratificaties die op grond van de cao dienen te worden betaald. Daarbij wordt rekening gehouden met de datum van indiensttreding/ een fictieve indiensttredingsleeftijd van 25 jaar, blijfkanspercentage en een uitkering bij 25 en 40-jarig jubileum conform de cao. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde, de disconteringsvoet bedraagt 1 %.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Op grond van de nieuwe cao is met ingang van 1 oktober 2015 een budget voor duurzame inzetbaarheid van toepassing voor medewerkers die 57 jaar en ouder zijn. Op basis van de vastgelegde afspraken is hiervoor een voorziening opgenomen. Daarbij wordt rekening gehouden met de eigen bijdrage en de opnamekans.

Voorziening onderhoud

De onderhoudsvoorziening beoogt kostenegalitatie voor de uitgaven van groot, planmatig onderhoud aan onroerende zaken die door de jaren heen een onregelmatig verloop hebben. De dotaties aan de voorziening zijn gebaseerd op de meerjarenonderhoudsbegroting die een periode kent van 10 jaar. Het uitgevoerde groot onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is, rekening houdend met geplande jaarlijkse dotaties, toereikend voor het uit te voeren onderhoud in de periode waarvoor de meerjarenonderhoudsbegroting strekt.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar en zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.3 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen, lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben. Hierbij wordt het voorzichtigheidsbeginsel in acht genomen: lasten worden ten laste van het betreffende boekjaar verantwoord zodra deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord zodra deze zijn gerealiseerd.

Rijksbijdragen OCW

De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen en de niet-geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Pensioenverplichtingen

Er is sprake van een toegezegde bijdrageregeling. Hierbij is een premiebijdrage toegezegd als werkgever. Voor de pensioenregeling worden op verplichte basispremies betaald aan het pensioenfonds. Behalve de premiebetaling zijn er geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze regeling. Er is geen verplichting in geval van een tekort bij het pensioenfonds tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premies. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien deze leiden tot een terugstorting of tot een verrekening. De pensioenregelingen zijn ondergebracht bij het ABP. De dekkingsgraad bedroeg ultimo 2018 97,0%

Eenbes Basisonderwijs is aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP die de pensioenregeling uitvoert voor alle werknemers en voormalige werknemers van Eenbes Basisonderwijs. De pensioenen zijn geregeld volgens het middelloonstelsel en worden geïndexeerd als de dekkingsgraad van het pensioenfonds dat toelaat. In 2018 heeft geen indexatie plaatsgevonden.

Het ABP heeft op 31 december 2018 een dekkingsgraad van 97,0 %, dat is 7,2 procentpunten onder de minimaal vereiste grens van 104,2%. Ten opzichte van ultimo 2017 is de dekkingsgraad met 7,4 procentpunten gedaald. Omdat de financiële situatie van het ABP onvoldoende blijft, heeft het ABP een herstelplan ingediend bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB), welke is goedgekeurd.

De ABP-regeling mag volgens RJ 271 in de jaarrekening verwerkt worden als een zogenaamde "toegezegde bijdrageregeling" als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- Rechtspersoon is aangesloten bij een bedrijfstakpensioenfonds en past tezamen met andere rechtspersonen dezelfde pensioenregeling toe, en
- Rechtspersoon heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Eenbes Basisonderwijs voldoet aan bovengenoemde voorwaarden en neemt daarom geen voorziening voor pensioenen op in de jaarrekening. De lasten als gevolg van de verschuldigde pensioenpremies zijn in de staat van baten en lasten verwerkt onder de personele lasten.

Buitengewone baten en lasten

Onder buitengewone baten en lasten worden verstaan baten en lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die duidelijk te onderscheiden zijn van de activiteiten in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening en derhalve naar verwachting zelden zullen voorkomen.

4.4 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord. Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.5 Balans per 31 december

(Na verwerking voorstel tot winstbestemming)

	(Bedragen * € 1.000)	Balans per 31 december 2018	Balans per 31 december 2017
	ACTIVA		
1.1	Vaste activa		
1.1.2	Materiële vaste activa	4.825	4.608
1.1.3	Financiële vaste activa	7.453	7.445
	Totaal vaste activa	12.278	12.053
1.2	Vlottende activa		
1.2.2	Vorderingen	2.069	2.925
1.2.4	Liquide middelen	788	1.988
	Totaal vlottende activa	2.857	4.913
	Totaal activa	15.135	16.966
	PASSIVA		
2.1	Eigen vermogen	10.109	11.794
2.2	Voorzieningen	1.938	2.043
2.4	Kortlopende schulden	3.088	3.129
	Totaal passiva	15.135	16.966

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.6 Staat van baten en lasten

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
	BATEN			
3.1	Rijksbijdragen OCW	30.050	28.241	28.700
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	247	120	246
3.5	Overige baten	466	390	589
	Totaal baten	30.763	28.751	29.535
	LASTEN			
4.1	Personeelslasten	26.341	24.428	24.217
4.2	Afschrijvingen	1.039	1.313	1.041
4.3	Huisvestingslasten	2.328	2.311	2.355
4.4	Overige lasten	2.861	2.746	2.625
	Totaal lasten	32.569	30.798	30.238
	Saldo baten en lasten	-1.806	-2.047	-703
6	Financiële baten en lasten	121	166	97
	Resultaat	-1.685	-1.881	-606

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.7 Kasstroomoverzicht

(Bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Saldo baten en lasten (1)	-1.806	-2.074	-703
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen	1.039	1.313	1.041
Mutaties voorzieningen	-105	-24	138
<i>Subtotaal (2)</i>	<i>934</i>	<i>1289</i>	<i>1179</i>
Veranderingen in vlottende activa:			
Mutaties vorderingen	-145	0	-6
Mutaties schulden	48	0	322
<i>Subtotaal (3)</i>	<i>-97</i>	<i>0</i>	<i>316</i>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties (1 + 2 + 3)	-969	-785	792
Ontvangen interest	125	170	101
Betaalde interest	-4	-4	-4
<i>Totaal</i>	<i>121</i>	<i>166</i>	<i>97</i>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten (A)	-848	-619	889
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	-1.344	-1.000	-921
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0	0
Investerings in financiële vaste activa	0	0	-493
Correctie waardering financiële vaste activa	-8	0	27
Desinvesteringen in financiële vaste activa *)	1.000	1.100	1.000
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten (B)	-352	100	-387
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Nieuwe leningen en aflossing langlopende schulden	-	-	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten (C)	0	0	0
Mutatie liquide middelen (A + B + C)	-1.200	-519	502
Beginstand liquide middelen	1.988	600	1.486
Eindstand liquide middelen	788	81	1.988
Mutatie liquide middelen	-1.200	-519	502

*) inclusief overboeking obligaties naar kortlopende vorderingen in verband met aflossing in 2018 resp. 2017

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.8 Toelichting op de balans

4.8.1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn bestemd om de bedrijfsuitoefening duurzaam te dienen. Duurzaam houdt in dat het actief dienstbaar is gedurende meer dan één periode (jaar). De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de kostprijs (verkrijgingsprijs) verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats op lineaire basis en is gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het actief.

De boekwaarde van de materiële vaste activa per 31 december 2018, respectievelijk 31 december 2017 kan als volgt worden gespecificeerd:

	(bedragen * € 1.000)	31-dec-18	31-dec-17
1.1.2.1	Bedrijfsgebouwen en –terreinen	142	161
1.1.2.3	Inventaris en apparatuur	3.535	3.295
1.1.2.4	Overige materiële vaste activa	1.148	1.152
1.1.2	Totaal materiële vaste activa	4.825	4.608

De gebouwen zijn economisch eigendom van de gemeente en juridisch eigendom van het schoolbestuur. Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa in 2018 is in onderstaande tabel gespecificeerd weergegeven.

(bedragen*€ 1.000)	Per 1 januari 2018			Mutaties 2018			Per 31 december 2018		
	Aan-schaf-waarde	Cumu-latieve afschrij-vingen	Boek-waarde	Inves-teringen	Des-inves-teringen	Afschrij-vingen	Aan-schaf-waarde	Cumu-latieve afschrij-vingen	Boek-waarde
Apparatuur	652	412	240	56		45	708	457	251
Gebouwen	544	383	161	0		19	544	402	142
ICT	5.485	4.377	1.108	766		596	6.251	4.973	1.278
Meubilair	4.644	2.697	1.947	223		164	4.867	2.861	2.006
OLP	3.048	2.300	748	108		170	3.156	2.470	686
Overig	608	204	404	102		44	710	248	462
Eindtotaal	14.981	10.373	4.608	1.255	0	1.038	16.236	11.411	4.825

Samen vernieuwend leren

Een basisschool streeft vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.8.2 Financiële vaste activa

Voor de waardering van de als financiële vaste activa aangemerkte effecten komen in aanmerking de geamortiseerde kostprijs en de actuele waarde. De effectenportefeuille per 31 december 2018 wordt tot de vaste activa gerekend, omdat zij bestemd is om de uitoefening van de werkzaamheid van de instelling duurzaam te dienen. Het gaat hierbij om effecten waarvan beoogd wordt deze langer dan een jaar aan te houden. De aangeschafte effecten voldoen aan de Regeling beleggen en belenen. Waardering vindt plaats tegen de geamortiseerde kostprijs, dan wel de lagere marktwaarde (actuele waarde per 31 december 2018). Het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen * € 1.000)	31-dec-18	31-dec-17
Stand aan het begin van de periode inclusief kortlopend gedeelte	8.446	8.980
Verloop gedurende de periode:		
Investerings en verstrekte leningen	0	493
Desinvesteringen	-1.000	-1.000
Waardeveranderingen	7	-27
Stand aan het eind van de periode inclusief kortlopend gedeelte	7.453	8.446
waarvan kortlopend gedeelte (verantwoord onder de vlottende activa)	0	1.001
Stand aan het eind van de periode exclusief kortlopend gedeelte	7.453	7.445

In 2019 vallen geen obligatiepakketten vrij. De waardeveranderingen in bovenstaand overzicht betreffen de aanpassing naar de geamortiseerde kostprijs.

De effecten staan ter vrije beschikking van de Stichting. Voor een specificatie van de effecten verwijzen wij naar hoofdstuk 4.13.11.

4.8.3 Vorderingen

Het saldo van de openstaande vorderingen per 31 december 2018 kan als volgt worden weergegeven.

	(bedragen * € 1.000)	31-dec-18	31-dec-17
1.2.2.1	Debiteuren	61	105
1.2.2.2	Ministerie van OCW	1.359	1.380
1.2.2.10	Overige vorderingen	12	14
	Overlopende activa	638	1.431
1.2.2.16	Af: voorziening oninbaarheid	-1	-5
1.2.2	Totaal vorderingen	2.069	2.925

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

	(bedragen * € 1.000)	31-dec-18	31-dec-17
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	382	274
1.2.3	Kortlopend gedeelte obligaties (vrijval komend jaar)	0	1.001
1.2.2.15	Overige overlopende activa	256	156
	Overlopende activa	638	1.431

De overige overlopende activa betreffen met name een nog te ontvangen creditnota (€ 102.000) en de opgebouwde, nog niet ontvangen rente op de obligatieportefeuille (€ 60.000).

4.8.4 Liquide middelen

De saldi van de liquide middelen worden als volgt gespecificeerd.

	(bedragen * € 1.000)	31-dec-18	31-dec-17
1.2.4.1	Kasmiddelen	8	7
1.2.4.2	Rabobank rekening courant 141548401	100	92
1.2.4.2	Rabobank bankgarantie 336512929	16	16
1.2.4.2	Rabobank Spaar 34636012222	0	386
	<i>Subtotaal tegoeden op bank- en girorekeningen</i>	<i>116</i>	<i>494</i>
1.2.4.2	Rabobank beleggersrekening 101469535	664	1487
1.2.4	Totaal liquide middelen	788	1.988

Voor een verklaring van de mutatie van de liquide middelen ten opzichte van het voorgaande jaar wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.8.5 Eigen vermogen

Het eigen vermogen per 31 december 2018 bedraagt € 10.109.000, dit is € 1.685.000 lager dan de stand per 1 januari 2018. In de tabel hierna is het verloop van het eigen vermogen in het verslagjaar 2018 weergegeven.

	(bedragen * € 1.000)	Saldo per 1 januari 2018	Verschuiving private middelen	Resultaatbestemming	Saldo per 31 december 2018
2.1.1.1	Algemene reserve	7.601	-170	144	7.575
2.1.1.2	Bestemmingsreserve publiek ondersteuning scholen (impulsgelden)	3.203		-1.829	1.374
2.1.1.3	Bestemmingsreserve privaat	840	170		1.010
2.1.1.4	Bestemmingsfonds publiek	150			150
2.1	Eigen vermogen	11.794	0	-1.685	10.109

Het nadelig exploitatieresultaat over 2018 (voor toevoeging vanuit bestemmingsreserves) ten bedrage van € -1.685.000 is op basis van het voorstel resultaatbestemming in mindering gebracht op de algemene reserve. Overeenkomstig hetgeen in de begroting is aangegeven zijn de kosten van de benoemde projecten en impulsgelden ten laste van de bestemmingsreserves gebracht.

Ter algemene toelichting:

In voorgaande verslagjaren is een deel van de algemene reserve bestemd voor specifieke doeleinden. Dit afgezonderde deel van het eigen vermogen, voor zover door het bestuur aangebracht, wordt aangeduid als bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve publiek

Aan de bestemmingsreserve publiek ondersteuning scholen is eind 2015 invulling gegeven middels de notitie Besteding reserves Eenbes Basisonderwijs (intern bekend als "impulsgelden"). Daartoe is ten laste van de algemene reserve deze bestemmingsreserve aangevuld tot € 4 mln. Met de aangepaste begroting 2018 is het gebruik van deze bestemmingsreserve uitgebreid tot een bijdrage aan de loonkosten in het kader van het adresseren van een aantal problematieken in het personele vlak (ondermeer vervangersproblematiek, Passend Onderwijs en ICT-vaardigheden; zie ook hoofdstuk 3.8.1.)

Bestemmingsreserve privaat

Naast de publieke bestemmingsreserves onderscheidt Eenbes Basisonderwijs nog een bestemmingsreserve privaat. Deze bestemmingsreserve is in het verleden gevormd door een schenking van de Brigidastichting en dus niet afkomstig uit publieke middelen.

In het verleden zijn de baten verkregen uit de verhuur van gemeentelijke ruimten beschouwd als rijksmiddelen en als zodanig verantwoord als publiek geld. Inmiddels is vastgesteld dat deze middelen te beschouwen zijn als private middelen en derhalve onder de bestemmingsreserve privaat dienen te worden verantwoord. In dit verslagjaar zijn de betreffende middelen alsnog overgebracht naar de bestemmingsreserve privaat, waardoor hieraan € 170.000 is toegevoegd.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Bestemmingsfonds publiek

Indien een deel van het eigen vermogen is afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven en deze beperking door derden is aangebracht, wordt gesproken over een bestemmingsfonds. Eenbes Basisonderwijs kent één bestemmingsfonds. In het Sociaal Statuut, zoals overeengekomen met de vakorganisaties, is opgenomen dat Eenbes Basisonderwijs een reservefonds in stand houdt van minimaal € 150.000.

4.8.6 Voorzieningen

Een voorziening is een onderdeel van het vreemd vermogen waarvan de omvang of het moment van afwikkeling onzeker is. Voorzieningen moeten worden gevormd tegen:

- Naar hun aard duidelijk omschreven verplichtingen die op de balansdatum als waarschijnlijk of als vaststaand worden beschouwd, maar waarvan niet bekend is in welke omvang of wanneer zij zullen ontstaan;
- Uitgaven die in een volgend boekjaar zullen worden gedaan, voor zover het doen van die uitgaven zijn oorsprong mede vindt voor het einde van het boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren.

In onderstaande tabel is het verloop van de voorzieningen gedurende het boekjaar 2018 samengevat.

	(bedragen * € 1.000)	Saldo per 1 januari 2018	Mutaties 2018			Saldo per 31 december 2018		
			Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Totaal	Kort- lopend gedeelte	Lang- lopend gedeelte
2.2.1.4	Voorziening jubileumuitkeringen	221	51	35		237	24	213
2.2.1.2	Voorziening duurzame inzetbaarheid	31	27			58	0	58
2.2.1.2	Voorziening spaarverlof	14		1	6	7	2	5
2.2.1.7	Voorziening personele ontwikkelingen		70			70	70	
2.2.1	<i>Subtotaal personeelsvoorzieningen</i>	266	148	36	6	372	96	276
2.2.3	Voorziening onderhoud	1.777	566	699	78	1.566	1.274	292
2.2	Totaal voorzieningen	2.043	714	735	84	1.938	1.370	568

Eenbes Basisonderwijs onderscheidt per 31 december 2018 navolgende voorzieningen.

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde waarbij rekening is gehouden met onder andere de opgebouwde dienstjaren, de blijfkans, de disconteringsvoet voor de berekening van de contante waarde en het eindsalaris in de schaal.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Op grond van de nieuwe cao is met ingang van 1 oktober 2015 een budget voor duurzame inzetbaarheid van toepassing voor medewerkers die 57 jaar en ouder zijn. Op basis van de vastgelegde afspraken is hiervoor een voorziening opgenomen. Daarbij wordt rekening gehouden met de eigen bijdrage en de opnamekans. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde.

Voorziening spaarverlof

Er is een voorziening gevormd voor de door medewerkers opgebouwde aanspraak op spaarverlof. De voorziening wordt berekend door de gespaarde verlofuren ultimo boekjaar te vermenigvuldigen met de op dat moment geldende brutosalariskosten van de deelnemers inclusief een opslag werkgeverslasten; de voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening personele ontwikkelingen

Er is een voorziening gevormd voor medewerkers met wie serieuze gesprekken gevoerd worden een beëindiging van de dienstbetrekking en waarbij een gereede kans bestaat dat hiervoor kosten gemaakt gaan worden. De voorziening is gebaseerd op nominale waarden ontleend aan de huidige wetgeving en met weging van de kans dat deze eventualiteiten zich ook zullen voordoen.

Voorziening onderhoud

De voorziening groot onderhoud is gebaseerd op een actueel lange termijn onderhoudsplan voor zowel het binnen- als het buitenonderhoud. De gemiddelde lasten voor groot onderhoud over een 10 jaarsperiode vormen de basis voor de dotatie. De onttrekkingen aan de onderhoudsvoorziening zijn met name besteed aan binnen-schilderwerk, elektra en vervanging installaties.

4.8.7 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden per 31 december 2018 en 2017 kunnen als volgt worden samengevat:

	(bedragen * € 1.000)	31-dec-18	31-dec-17
2.4.8	Crediteuren	749	891
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	954	905
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	293	268
2.4.12	Overige kortlopende schulden	66	76
	Overlopende passiva	1.026	989
2.4	Totaal kortlopende schulden	3.088	3.129

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

	(bedragen * € 1.000)	31-dec-18	31-dec-17
2.4.9	Loonheffing	956	851
2.4.9	Premies sociale verzekeringen	-2	54
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	954	905

De premies sociale verzekeringen komen negatief uit door een inboeking van de factuur voor de premie over 2019.

	(bedragen * € 1.000)	31-dec-18	31-dec-17
2.4.17	Verplichting uit hoofde van vakantiegeld en vakantiedagen	814	739
2.4.16	Vooruitontvangen bedragen	212	250
	Totaal overlopende passiva	1.026	989

4.9 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

1. Conform de algemene bepalingen in het huurcontract voor het bestuursbureau aan de Nieuwendijk 49c is door de stichting een bankgarantie afgegeven van € 15.703.
2. Met enkele leveranciers zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan. Om inzicht te geven in de meerjarige financiële verplichtingen geven wij onderstaand schema:

(bedragen * € 1.000)	Contractwaarde	Contractwaarde na 31 december 2018
Inhoud contract:		
Huur	784	449
Dienstverlening	1.446	1.196
Licenties	196	95
Verzekeringen	69	69
Totaal	2.495	1.809

De onderliggende overeenkomsten lopen maximaal voor 5 jaren, waarbij het langste contract loopt tot 26 februari 2029. Voor overeenkomsten, die stilzwijgend zijn verlengd, geldt meestal een opzegtermijn van één jaar.

Samen vernieuwend leren

Enbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.10 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen relevante gebeurtenissen na balansdatum te melden.

4.11 Voorstel bestemming exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat 2018 bedraagt negatief € 1.685.504. Voorgesteld wordt om dit bedrag ten laste van de algemene reserve te brengen.

Verder wordt voorgesteld dat, ingevolge de notitie Besteding reserves Eenbes Basisonderwijs (intern bekend als "impulsgelden") en de aangepaste begroting 2018, ten laste van de Bestemmingsreserve publiek ondersteuning scholen een bedrag van € 1.828.610 wordt gebracht. Tegelijkertijd wordt dit bedrag ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Tenslotte wordt voorgesteld om een bedrag van € 169.711 terzake van de huuropbrengsten over 2018 toe te voegen aan de Bestemmingsreserve privaat ten laste van de algemene reserve.

Het voorgaande betekent samenvattend:

- € 26.605 in mindering te brengen op de algemene reserve publiek;
- € 1.828.610 onttrekken aan de bestemmingsreserve publiek ondersteuning scholen
- € 169.711 toe te voegen aan de bestemmingreserve privaat

Vorenstaand voorstel voor bestemming van het exploitatiesaldo is in de balans verwerkt.

De algemene reserve kan ingezet worden als dekkingsmiddel voor extra activiteiten voor zover die niet gedekt kunnen worden uit de reguliere baten van Eenbes Basisonderwijs. Van belang is dat hierbij de ondergrens van het noodzakelijke weerstandsvermogen (de kapitalisatiefactor) niet wordt overschreden.

4.12 Overzicht verbonden partijen

Verbonden partijen per 31 december 2018	
Naam	Samenwerkingsverband Helmond-Peelland 30-08 PO
Juridische vorm	Stichting
Statutaire zetel	Helmond
Code activiteiten *	4
Eigen vermogen 31 december 2017	€ 980.000
Resultaat 2017	€ 353.000
Art 2: 403 BW	Nee
Deelname	Niet van toepassing
Consolidatie	Niet van toepassing

*1 = contractonderwijs; 2 = contractonderzoek; 3 = onroerende zaken; 4 = overige

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.13 Toelichting op de staat van baten en lasten

De staat van baten en lasten 2018 sluit met een negatief resultaat (voor onttrekking van de bestemmingsreserves) van € -1.685.000 tegenover een resultaat van € -606.000 in 2017 en een begroot resultaat van € -1.881.000. In onderstaande paragrafen wordt een analyse van het resultaat weergegeven.

De baten kunnen als volgt samengevat worden weergegeven.

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
3.1	Rijksbijdragen OCW	30.050	28.241	28.700
3.2	Overige overheidsbijdragen	247	120	246
3.5	Overige baten	466	390	589
3	Totaal baten	30.763	28.751	29.535

4.13.1 Rijksbijdragen

Een specificatie van de rijksbijdragen is in de tabel hierna weergegeven.

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
3.1.1.1	Normatieve rijksbijdragen OCW	27.034	25.412	25.675
3.1.1.1	Niet geoormerkte subsidies	3.015	2.829	3.025
3.1	Totaal rijksbijdragen	30.050	28.241	28.700

De totale rijksbijdragen 2018 is ten opzichte van 2017 € 1.350.000 hoger en ten opzichte van de begroting € 1.809.000 hoger.

De toename van de rijksbijdragen ten opzichte van 2017 betreft met name de personele bekostiging (€ 816.000) en personeels- en arbeidsmarktbeleid (€ 523.000). Ten opzichte van de begroting is eveneens sprake van een stijging van de personele bekostiging (€ 1.011.000) en personeels- en arbeidsmarktbeleid (€ 569.000). Voor wat betreft de personele bekostiging is dit terug te voeren op de compensatie cao-afspraken. Voor wat betreft personeels- en arbeidsmarktbeleid is sprake van een hogere bijdrage in het kader van gericht overheidsbeleid zoals de werkdruk verlagende middelen.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.13.2 Overige overheidsbijdragen en –subsidies

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
3.2.2.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	247	120	246

Onder de overige overheidsbijdragen zijn de gemeentelijke subsidies opgenomen. Subsidies zijn onder andere toegekend voor conciërges/ ID banen, onderwijsachterstandenbeleid en voor de realisatie van het lokale eigen onderwijsbeleid van de gemeenten. Ook de subsidie Brabants VerkeersveiligheidsLabel (BVL) is onder deze noemer verantwoord.

Ten opzichte van de begroting 2018 zijn de inkomsten € 127.000 hoger. De afwijking wordt ondermeer verklaard door het eigen onderwijsbeleid van de gemeenten (€ 31.000), huuropbrengsten gymzalen (verhuur aan gemeente; € 67.000) en de hogere opbrengsten BVL (€ 24.000).

4.13.3 Overige baten

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
3.5.1	Verhuur ruimte	170	120	155
3.5.10	Overige baten	296	270	434
3.5	Totaal overige baten	466	390	589

De overige baten zijn per saldo € 76.000 hoger dan begroot en liggen € 123.000 beneden de realisatie van 2017. De toename ten opzichte van de begroting betreft met name meer detachering en subsidies. De afname van de overige baten ten opzichte van 2017 betreft met name minder doorbelastingen vanuit het Expertisenetwerk (deels intern) die inmiddels zijn gestopt.

4.13.4 Personeelslasten

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
4.1.1	Lonen en salarissen	23.447	21.857	20.830
4.1.2	Overige personele lasten	3.260	2.571	3.648
4.1.3	Af: uitkeringen	-366		-261
4.1	Totaal personeelslasten	26.341	24.428	24.217

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	17.606		15.795
4.1.1.2	Sociale lasten en premies	3.357		2.746
4.1.1.5	Pensioenpremies	2.484		2.289
4.1.1	Lonen en salarissen	23.447	21.857	20.830
4.1.2.1	Dotaties/vrijval personeelsvoorziening	142		-23
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	1.800	1.638	2.412
4.1.2.3	Overige personeelskosten	1.318	933	1.259
4.1.2	Overige personele lasten	3.260	2.571	3.648

In vergelijking tot de realisatie 2017 zijn de lonen en salarissen, na aftrek van de uitkeringen, € 2.617.000 hoger (12,6%). Deze toename wordt veroorzaakt door:

- Hogere loonkosten door aanpassingen ingevolge de CAO
- Meer personeel in eigen dienst in plaats van payroll
- Extra formatie voor Passend Onderwijs (werkgroepen en leidende coalitie) en I-coaches
- Inzet van de Vervangingspool met ingang van juli 2017 is verhoogd naar 24 fte en vervolgens in mei 2018 naar 31 fte
- Meer formatie op grond van daadwerkelijke ontwikkeling van de leerlingaantallen

De dotaties/vrijval personeelsvoorziening vielen in 2018 hoger uit door de extra voorziening voor voorziening personele ontwikkelingen (€ 70.000) en een vrijval van een deel van de voorziening in 2017 (€ 69.000).

Het personeel niet in loondienst daalde ten opzichte van 2017 met € 611.000 waarbij de inhuur van extern onderwijzend personeel daalde met € 701.000 en inhuur van directie door omstandigheden steeg met € 132.000.

De overige personeelskosten stegen ten opzichte van de begroting met € 383.000 door ondermeer hogere kosten woon-werkverkeer (€ 129.000; uitruil reiskosten deels onder loonkosten gebudgetteerd), scholingskosten en studiedagen (€ 50.000), vergoedingen WKR (€ 36.000), hogere ongevallenverzekering (€ 21.000).

De personele omvang bedroeg gemiddeld over 2018 370,7 fte tegenover 341,4 gemiddeld over 2017. In aantal medewerkers bedroeg de bezetting gemiddeld 587 tegenover 555 in het jaar ervoor.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.13.5 Afschrijvingen

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
4.2.2	Totaal afschrijvingen materiele vaste activa	1.039	1.313	1.041

De afschrijvingslasten zijn € 274.000 lager dan begroot en betreft met name ICT (€ 200.000) en leermethoden (€ 45.000). In de begroting was uitgegaan van een grote toename vanuit de impuls gelden. In het voorjaar van 2018 zijn deze echter (tijdelijk) stopgezet.

4.13.6 Huisvestingslasten

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
4.3.1	Huur	115	88	90
4.3.3	Klein onderhoud	322	285	357
4.3.4	Energie en water	503	529	476
4.3.5	Schoonmaakkosten	741	694	771
4.3.6	Heffingen	26	26	21
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	489	576	493
4.3.8	Overige huisvestingskosten	132	113	147
4.3	Totaal huisvestingslasten	2.328	2.311	2.355

De huisvestingslasten zijn in 2018 € 17.000 hoger dan de begroting. Ter toelichting het volgende:

- Huur (+ € 27.000): betreft met name huur pand Expertisenetwerk (nieuw in 2018).
- Onderhoud (+ € 37.000); betreft met name CV onderhoud (+€ 8.000), tuinonderhoud (€ +7.000) en onderhoud speelplaatsen (€ +13.000).
- Schoonmaakkosten (+ € 47.000); betreft m.n. meer materialen en hogere prijsstelling.
- De dotatie onderhoudsvoorziening kwam door een vrijval door aanbestedingsvoordelen € 78.000 lager uit.
- Overige huisvestingskosten (+ € 19.000); betreft ondermeer kosten afvalverwerking (€ 7.000) en beveiligingskosten (€ 12.000).

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.13.7 Overige lasten

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
4.4.1	Administratie en beheerslasten	486	461	503
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.526	1.395	1.449
4.4.4	Dotatie overige voorzieningen	-4	0	0
4.4.5	Overige lasten	853	890	673
4.4	Totaal overige instellingslasten	2.861	2.746	2.625

De overige instellingslasten zijn per saldo € 115.000 hoger dan begroot. Ten opzichte van 2017 is sprake van een stijging van € 236.000. De belangrijkste verschillen worden kort aangehaald.

De administratie en beheerslasten zijn € 25.000 lager dan begroot, met name op het gebied van deskundigenadvies (€ -49.000). De kosten van drukwerk stegen met € 29.000.

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
	Honorarium onderzoek jaarrekening	28	26	32
	Honorarium andere controleopdrachten	0	0	0
	Honorarium fiscale adviezen	0	0	0
	Honorarium andere niet-controledienst	0	0	0
	Accountantslasten	28	26	32

De controle van de jaarrekening is opgedragen aan EY (Ernst & Young Accountants LLP).

De kosten van inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn € 131.000 hoger dan begroot en € 77.000 hoger dan in 2017. De verschillen ten opzichte van de begroting betreffen m.n. leermiddelen (€ +142.000), reproductiekosten (€ +31.000) en ICT software (€ +72.000). De overige ICT kosten resp. mediatheek/bibliotheek lieten een daling zien van € 65.000 resp € 32.000.

De overige lasten over 2017 liggen € 37.000 lager dan de begroot en € 180.000 hoger dan 2017. Ten opzichte van de begroting is sprake van minder projectkosten (€ 117.000) en meer activiteiten op het gebied van sport, cultuur en excursies mede in relatie tot subsidies (€ 49.000) en bijdrage overleg bonden (€ 24.000).

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

In vergelijking met voorgaand jaar is sprake van meer projecten (€ 127.000) met daarnaast de hiervoor genoemde meer activiteiten op het gebied van sport, cultuur en excursies (€ 14.000) en de bijdrage overleg bonden (€ 24.000).

4.13.8 Financiële baten en lasten

	(bedragen * € 1.000)	2018	Begroting 2018	2017
6.1.1	Rentebaten	0	0	2
6.1.2	Opbrengsten financiële vaste activa / effecten	125	170	99
6.2.1	Rentelasten	4	4	4
6	Saldo financiële baten en lasten	121	166	97

Het saldo financiële baten en lasten is ten opzichte van 2017 met € 24.000 gestegen m.n. door de hogere opbrengsten uit de effectenportefeuille. Hierbij moet worden aangetekend dat in deze opbrengsten een gerealiseerd boekverlies is opgenomen van € 1.000 (2017: boekverlies € 2.000) alsmede een opwaardering van de balanswaarde op grond van de geamortiseerde kostprijs ad € 7.000 (2017: afwaardering van € 25.000).

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs.
Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.13.9 Model G 2018

G1: Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Kenmerk toewijzing	Datum toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestatie geheel afgerond en uitgevoerd
Subsidie voor studieverlof	8/591/20863	23-7-2018	€ 12.093	€ 12.093	nee
Subsidie voor studieverlof	8/608/23670	23-7-2018	€ 9.674	€ 9.674	nee
			€ 21.767	€ 21.767	

G2 A: Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
Totaal			-	-	-	-

In dit verslagjaar zijn er geen subsidies met verrekeningsclausule aflopend in dit boekjaar ontvangen of meegekomen uit voorgaande jaren.

G2 B: Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag van de toewijzing	Saldo 1-1-2018	Ontvangen tot en met verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten 31-12-2018	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
			-	-	-	-	-	-

In dit verslagjaar zijn er geen subsidies met verrekeningsclausule die doorlopen naar volgend boekjaar ontvangen of meegekomen uit voorgaande boekjaren.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.13.10 WNT-verantwoording 2018 Eenbes Basisonderwijs

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Eenbes Basisonderwijs. Het voor Eenbes Basisonderwijs toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 146.000, zijnde het WNT-maximum voor het onderwijs, klasse D en totaal 11 complexiteitspunten. Deze berekening is als volgt tot stand gekomen:

Instellingskenmerken:	t-4	t-3	t-2	gemiddelde t-4 t-3 t-2	complexiteits- punten obv staffel	staffel:
	2014	2015	2016			
	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016			
totale baten (x € 1.000) *)	28.474	28.380	28.846	28.567	6	25-75 mln
aantal leerlingen	5.364	5.288	5.164	5.272	3	2.500-10.000
Gewogen onderwijssoort	BO/SBO	BO/SBO	BO/SBO	BO/SBO	2	
					11	

*) totale baten inclusief rentebaten

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling*

bedragen x C I	W.C.F. Klassen
Funciegegevens	Voorzitter College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.010
Beloningen betaalbaar op termijn	17.976
<i>Subtotaal</i>	<i>132.987</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	146.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	132.987
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2017	
Funciegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	107.243
Beloningen betaalbaar op termijn	16.691
<i>Subtotaal</i>	<i>123.934</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	141.000
Totale bezoldiging	123.934

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018).

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	S. Rouwhorst	H.P.A.M. Geven	N. de Langen	J. Rijkers	R. Mathijssen
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	7.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	21.900	14.600	14.600	14.600	14.600
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	7.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017					
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/3 – 31/12
Totale bezoldiging	7.000	4.000	4.000	4.000	3.333
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	21.150	14.100	14.100	14.100	14.100

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Niet van toepassing.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

1e. In het geval een topfunctionaris, niet zijnde een toezichhoudende topfunctionaris, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als topfunctionaris, niet zijnde een toezichhoudende topfunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van onderstaande tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1a of 1d.

Niet van toepassing.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

4.13.11 Overzicht van de effectenportefeuille

Rente	Omschrijving	Rating ultimo 2018	looptijd	nominaal				aankoop			1-jan-18		31-dec-18	
				1-jan-18	aankopen	verkopen	31-dec-18	koers	waarde	beurs	balans	beurs	balans	
1,200000%	Oostenrijk	AA	2015 / 25	500.000			500.000	103,80	519.000	535.443	514.925	536.145	512.926	
3,000000%	Allianz	AA	2013 / 28	500.000			500.000	115,00	575.000	614.250	563.094	585.624	585.624	
0,771000%	BNG var lange rente	AAA	2011 / 21	700.000			700.000	100,00	700.000	724.202	700.000	711.830	700.000	
0,973000%	BNG var lange rente 2	AAA	2011 / 21	250.000			250.000	99,90	249.750	259.399	249.905	254.625	249.930	
0,973000%	BNG var lange rente 2	AAA	2011 / 21	250.000			250.000	100,00	250.000	259.399	250.000	254.625	250.000	
0,800000%	België	AAA	2017 / 27	500.000			500.000	98,51	492.525	510.121	492.918	506.759	493.665	
4,000000%	NED	AAA	2008 / 18	500.000		500.000	-	101,31		521.919	500.373		-	
0,757000%	NWB var lange rente	AAA	2011 / 21	500.000			500.000	100,00	500.000	514.255	500.000	508.400	500.000	
2,250000%	Rabo var coupon 8	A	2010 / 18	500.000		500.000	-	100,50		510.886	500.188		-	
1,057000%	Rabo var lange rente	A	2010 / 20	500.000			500.000	100,00	500.000	513.431	500.000	506.450	500.000	
3,250000%	nordea bank	AA	2012 / 22	500.000			500.000	104,49	522.450	575.044	511.512	550.109	508.960	
2,250000%	Europ Invest Bank	AAA	2012 / 22	500.000			500.000	99,68	498.394	560.283	499.152	546.923	499.329	
4,000000%	Europ Invest Bank	AAA	2010 / 30	520.000			520.000	142,10	738.920	735.107	661.572	696.956	650.059	
0,375000%	Europ Invest Bank	AAA	2016 / 26	500.000			500.000	99,21	496.050	498.873	496.364	500.346	496.802	
0,500000%	NRW Bank	AA	2016 / 26	500.000			500.000	100,33	501.650	499.995	499.995	503.369	501.349	
2,750000%	Europ Union	AA	2012 / 22	500.000			500.000	105,04	525.190	573.123	512.555	549.375	509.608	
1,875000%	Nordrhein Westfalen	AA	2012 / 22	500.000			500.000	97,35	486.750	546.687	493.064	537.560	494.537	
Totaal				8.220.000	-	1.000.000	7.220.000		7.555.679	8.952.417	8.445.618	7.749.095	7.452.790	
											waarvan kortlopend		-	
											waarvan langlopend		7.452.790	

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs. Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

4.14 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Toezicht heeft de jaarrekening 2018 goedgekeurd in de vergadering van 27 mei 2019.
Het College van Bestuur heeft de jaarrekening 2018 vastgesteld in de vergadering van 27 mei 2019.

4.15 Ondertekening door bestuurder en toezichthouders

w.g. Drs. S. Rouwhorst,
Voorzitter RvT

w.g. Drs. H.P.A.M. Geven,
Lid RvT

w.g. Mr. P.E.M. de Langen-Loeffen,
Lid RvT

w.g. Drs. J. Rijkers,
Lid RvT

w.g. Drs. R. Mathijssen,
Lid RvT

w.g. Drs. W.C.F. Klaassen,
College van Bestuur

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs.
Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

5. Overige gegevens

5.1 Statutaire bepaling met betrekking tot de jaarrekening

Artikel 14 lid 2 van de statuten luidt:

Het College van Bestuur draagt jaarlijks zorg voor de opstelling van een financieel jaarverslag, waaruit de baten en lasten van het afgelopen boekjaar en de vermogenstoestand van de Stichting aan het einde daarvan blijken. Dit financieel jaarverslag zal zijn voorzien van het verslag van een accountant waaruit de getrouwheid van een en ander blijkt. Het financieel jaarverslag moet binnen zes maanden na afloop van het boekjaar van de stichting door het college van bestuur zijn vastgesteld na verkregen goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs.
Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

5.2 Controleverklaring

Samen vernieuwend leren

Eenbes basisscholen streven vanuit een betrokken en professionele houding naar innovatief en resultaatgericht onderwijs.
Zij doen dit in nauwe samenwerking met ouders, kinderen en andere partners.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht en het college van bestuur van De Eenbes, Stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Interconfessioneel Primair Onderwijs

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van De Eenbes, Stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Interconfessioneel Primair Onderwijs te Geldrop gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van De Eenbes, Stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Interconfessioneel Primair Onderwijs op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- de staat van baten en lasten over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van De Eenbes, Stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Interconfessioneel Primair Onderwijs zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van de raad van toezicht;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, en
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 26 juni 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. N.A.J. Silverentand RA